

Hallituksen esitys eduskunnalle rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen tasavallan hallituksen ja Kiinan kansantasavallan Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen välillä tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Hongkongissa toukokuussa 2005 Suomen tasavallan hallituksen ja Kiinan kansantasavallan Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen välillä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta tehdyn sopimuksen.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Sopimuksen tavoitteena on mahdollistaa Suomen ja Hongkongin erityishallintoalueen välinen rikoksen johdosta tapahtuva luovuttaminen sopimuksessa määrättyin edellytyk-

sin. Rikoksesta epäilty tai syytetty voitaisiin luovuttaa syytetoimenpiteitä varten ja vankeusrangaistukseen tuomittu rangaistuksen täytäntöönpanoa varten.

Sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua siitä päivästä, jona sopimuspuolet ovat kirjallisesti ilmoittaneet toisilleen, että ne ovat omalta osaltaan täyttäneet sopimuksen voimaantulon edellyttämät vaatimukset. Sopimuksen voimaansaattamista koskeva laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
YLEISPERUSTELUT	3
1 JOHDANTO	3
2 NYKYTILA	3
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	4
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	4
5 ASIAN VALMISTELU	4
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	5
1 SOPIMUKSEN SISÄLTÖ JA SEN SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN	5
2 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	18
3 VOIMAANTULO	19
4 EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS	19
LAKIEHDOTUS	20
rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Kiinan kansantasavallan Hongkongin erityishallintoalueen kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	20
SOPIMUSTEKSTI	21

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Esitys sisältää ehdotuksen Suomen ja Hongkongin erityishallintoalueen välisen rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan sopimuksen (sopimus) kansallisesta hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta. Sopimus tehtiin Hongkongissa 20 päivänä toukokuuta 2005.

Esityksessä ei ehdoteta muutoksia voimassaolevaan lainsäädäntöön. Sopimuksen voimaantuloa koskeva laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

2 Nykytila

Rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annettu laki (456/1970, yleinen luovutuslaki) mahdollistaa luovuttamisen Suomesta sekä oikeudenkäyntiä että rangaistuksen täytäntöönpanoa varten. Laki ei velvoita luovuttamiseen. Kansainvälisesti velvoittavat määräykset luovuttamisesta voivat perustua ainoastaan asianomaisen vieraan valtion kanssa tehtyyn sopimukseen.

Suomi on liittynyt rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevaan eurooppalaiseen yleissopimukseen vuodelta 1957 (SopS 32/1971). Luovuttamisesta Suomen ja muiden EU-maiden kesken säädetään rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetussa laissa (1286/2003). Laki tuli voimaan vuoden 2004 alussa. Sillä pantiin täytäntöön EU:n jäsenvaltioiden 13 päivänä kesäkuuta 2002 hyväksymä puitepäätös eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovutusmenettelyistä (EYVL L 190, 18.7.2002). Kaikki jäsenvaltiot ovat panneet täytäntöön puitepäätöksen mukaiset velvoitteet. Luovuttaminen EU-maiden välillä määräytyy yksinomaan puitepäätöksen täytäntöönpanoa koskevan lainsäädännön perusteella. Suomi, Ruotsi,

Norja, Tanska ja Islanti tekivät 15 päivänä joulukuuta 2005 rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välisen sopimuksen (Pohjoismainen pidätysmääräys). Sopimus saatiin voimaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetulla lailla (1383/2007), joka tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Luovutusmenettely on lähes yhdenmukainen rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain kanssa. Muut Pohjoismaat eivät ole vielä saattaneet sopimusta voimaan. Näin ollen luovuttamiseen Suomen, Ruotsin ja Tanskan välillä sovelletaan eurooppalaista pidätysmääräystä, kun taas luovuttamiseen Suomen, Norjan ja Islannin välillä sovelletaan rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevaa eurooppalaista yleissopimusta.

Yleisen luovutuslain mukaan voidaan luovuttaa rikoksesta, josta Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä voisi seurata vähintään vuoden vankeusrangaistus. Luovuttaminen rangaistuksen täytäntöönpanoa varten edellyttää, että tuomittu seuraamus käsittää vähintään neljän kuukauden vapaudenmenetyksen.

Yleisen luovutuslain mukaan Suomen kansalaista ei saa luovuttaa. Suomen kansalaisen luovuttamisen kieltö perustuu perustuslain 9 §:n 3 momenttiin. Myöskään poliittisesta rikoksesta ei saa luovuttaa. Suomen kansalaisen luovuttamisesta on Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä sekä Suomen ja muiden EU:n jäsenvaltioiden välillä tietyin edellytyksin poikettu. EU-luovutuslaki laajensi Suomen kansalaisen luovuttamisen edellytyksiä muihin EU-maihin. Lisäksi 1 päivänä lokakuuta 2007 voimaan tulleella lailla (802/2007) Suomen kansalaisen luovuttamista koskevaa perustuslain säännöstä muutettiin siten, että tavallisella lailla voidaan säätää Suomen kansalaisen luovuttamisesta maahan,

jossa hänen ihmisoikeutensa ja oikeusturvasa on taattu.

Yleisen luovutuslain mukaan luovuttamista pyydetään diplomaattista tietä, jollei asianomaisen vieraan valtion kanssa ole toisin sovittu. Luovuttamispyyntö asiakirjoineen toimitetaan oikeusministeriölle, joka päättää luovuttamisesta. Asiasta pyydetään korkeimman oikeuden lausunto aina, jos luovuttavaksi pyydetty henkilö katsoo, ettei luovuttamiselle ole laillisia edellytyksiä sekä muulloinkin, jos oikeusministeriö pitää sitä tarpeellisena.

Luovuttaminen Suomeen sen sijaan saattaa edellyttää Suomen ja vieraan valtion välillä voimassa olevaa joko kahden- tai monenvälistä luovutussopimusta. Näin on esimerkiksi Suomen ja Hongkongin erityishallintoalueen välillä; Hongkongin erityishallintoalueen lainsäädäntö ei salli luovuttamista vieraaseen valtioon ilman luovutussopimuksen olemassaoloa.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa rikoksen johdosta tapahtuva luovuttaminen Suomen ja Hongkongin erityishallintoalueen välillä. Sopimus perustaa sopimuspuolille velvoitteen luovuttaa rikoksesta epäilty tai syytteessä oleva taikka rikoksesta tuomittu sopimuksesta tarkemmin ilmenevin edellytyksin ja rajoituksin.

Sopimus sisältää kattavan luettelon luovutusvelvollisuuden perustavista rikoksista. Siltä varalta, että luovuttaminen olisi tarpeen jonkun muun rikoksen osalta, sopimus sallii luovuttamisen mistä tahansa muusta rikoksesta, josta voidaan luovuttaa kummankin sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti.

Sopimus sisältää määräyksiä omien kansalaisten luovuttamisesta, kuolemanrangaistuksesta, ehdottomista ja harkinnanvaraisista kieltäytymisperusteista, luovutuksen lykäämisestä, luovutuspyyntöön liitettävistä

asiakirjoista, asiakirjojen kielestä, väliaikaisesta säilöönottamisesta, kilpailevista luovutuspyynnöistä, kustannuksista, omaisuuden luovuttamisesta ja niin sanotusta erityissäännöstä.

Henkilön luovuttamisen yhteydessä voidaan luovuttaa myös omaisuutta, joka voi olla todisteena rikoksesta tai jonka pyynnön kohteena oleva henkilö on saanut rikoksella haltuunsa.

Luovuttamisen tapahduttua luovuttamista pyytänyt osapuoli on velvollinen noudattamaan niin sanottua erityissääntöä. Erityissääntö koskee luovuttamista pyytäneen valtion oikeutta rajoittaa luovutetun henkilön vapautta tai kohdistaa häneen syytetoimenpiteitä muissa kuin sopimuksesta ilmenevissä tilanteissa.

Sopimusmääräykset ovat riittävän selkeät ja yksityiskohtaiset, jotta niitä voidaan soveltaa suoraan yleisen luovutuslain säännösten ohella. Sopimuksen voimaansaattaminen ei edellytä yleisen luovutuslain muuttamista.

4 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei olisi mainittavia vaikutuksia viranomaisten toimintaan. Suomesta ei ole luovutettu yhtään henkilöä Hongkongin erityishallintoalueelle. Hongkongin erityishallintoalueelta ei myöskään ole luovutettu yhtään henkilöä Suomeen johtuen Hongkongin erityishallintoalueen lainsäädännöstä, joka ei salli luovuttamista ilman joko kahden- tai monenvälisen kansainvälisoikeudellisen velvoitteen olemassaoloa.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu oikeusministeriössä. Sopimusluonnoksesta on pyydetty ulkoasiainministeriön lausunto. Myös oikeusministeriön lainvalmisteluosasto on kommentoinut sopimusluonnosta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Sopimuksen sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön

Sopimuksen tarkoituksena on sen johdanto-osan mukaisesti säädellä rikoksen johdosta tapahtuvaa vastavuoroista luovuttamista Suomen ja Hongkongin erityishallintoalueen välillä.

1 artikla. Luovutusvelvollisuus. Sopimuspuolet suostuvat luovuttamaan toisilleen sopimuksen määräysten mukaan henkilöt, jotka tavataan pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen alueella ja joita pyynnön esittänyt sopimuspuoli etsii syytetoimenpiteitä tai rangaistuksen täytäntöönpanoa varten jäljempänä 2 artiklassa mainitun rikoksen perusteella.

Yleisen luovutuslain 1 §:n mukaan voidaan henkilö, joka vieraassa valtiossa on epäiltynä, syytteessä tai tuomittu siellä rangaistavaksi säädetyistä teosta, luovuttaa Suomesta tuohon valtioon sekä henkilö, joka Suomessa on epäiltynä, syytteessä tai tuomittu rikoksesta, pyytää luovutettavaksi Suomeen.

2 artikla. Rikokset. Artiklan 1-kohdassa on listattu rikokset, joista luovutetaan. Edellytyksenä on, että rikoksesta saattaa kummankin sopimuspuolen lainsäädännön mukaan seurata rangaistuksena vankeutta tai muuta vapaudenmenetystä enemmän kuin yksi vuosi ja että sellaisesta rikoksesta voidaan pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti luovuttaa.

Yleisen luovutuslain 4 §:n (1287/2003) 1 momentin mukaan luovuttaminen Suomesta edellyttää muun ohessa, että rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta. Tältä osin Suomen ja Hongkongin erityishallintoalueen välinen luovutussopimus rajaa luovutusvelvollisuuden ulkopuolelle vähäisimmät rikokset kuten esimerkiksi rikoslain 35 luvun 1 §:ssä (769/1990) rangaistavaksi säädetyin vahingonteon, jonka enimmäisrangaistus on vuosi vankeutta.

Rikokset, joista luovutetaan, ovat:

(a) murha tai tappo;

(b) haavoittamiseen, pahoinpitelyyn, vakavan ruumiillisen vamma aiheuttamiseen, toisen hengen tai turvallisuuden vaarantamiseen tai surmaamisella tai vakavalla ruumiillisella vammalla uhkaamiseen liittyvät rikokset;

(c) seksuaalirikokset, mukaan lukien seksuaalisen itsemääräämisoikeuden loukkaaminen; raiskaus; sukupuoliyhteyden tai seksuaaliseen tekoon pakottaminen tai seksuaaliseen hyväksikäyttö; sukupuolisiveellisyyttä loukkaava käyttäytyminen; lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset;

(d) ihmisryöstö; kaappaaminen; laitton vangitseminen; panttivangin ottaminen; orjakauppa tai muu ihmiskauppa;

(e) huumausaineista ja psykotrooppisista aineista annettujen lakien säännösten rikkominen;

(f) varkaudesta annettujen lakien säännösten rikkominen; ryöstö; murtovarkaus; kiristäminen; varastetun tavaran käsittely ja vastaanottaminen;

(g) petoksesta, kavalluksesta tai muusta epärehellisyydestä, mukaan lukien velallisenä tehdystä petoksesta tai epärehellisyydestä annettujen lakien rikkominen; omaisuuden, rahan, arvopapereiden tai rahallisen edun saaminen väärin perustein; kavallukseen tähtäävä salaliitto;

(h) rahan väärentämiseen, väärentämiseen tai väärennöksen liikkeelle laskemiseen liittyvät rikokset;

(i) yhtiöihin liittyvät rikokset, mukaan lukien toimihenkilöiden, johtajien ja perustajien tekemät rikokset;

(j) konkurssista annettujen lakien säännösten rikkominen;

(k) lahjonnasta ja korruptiosta annettujen lakien säännösten rikkominen;

(l) väärä vala ja oikeudenkäyttöä vastaan tehdyt rikokset;

(m) murhapoltto; omaisuuden vahingoittaminen;

(n) merirosvous;

(o) lapsikaappaus tai lapsen heitteillejättö;

(p) paritus;

(q) julkiseen talouteen, veroihin tai tulleihin liittyvät rikokset huolimatta siitä, että pyynnön vastaanottaneen valtion lainsäädäntö ei määrää samanlaista veroa tai tullia tai siihen ei sisälly samanlaista veroa, tullia tai tullisäännöstelyä kuin pyynnön esittäneen sopimuspuolen lainsäädännössä;

(r) rikoksen tuottaman hyödyn hallussapitoon tai rahanpesuun liittyvät rikokset;

(s) rikokset, joiden osalta luovuttaminen on sallittu sopimuspuolia sitovien kansainvälisten sopimusten nojalla; rikokset, jotka perustuvat sopimuspuolia sitoviin kansainvälisten järjestöjen päätöksiin;

(t) avunanto, yllytys tai salahanke sellaisen rikoksen tekemiseen, josta voidaan tämän sopimuksen nojalla luovuttaa, tai sellaisen rikoksen edistäminen, neuvominen, teettäminen, osallisuus, suosiminen tai yritys;

(u) mikä tahansa muu rikos, josta voidaan luovuttaa kummankin sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti.

Siltä varalta, että luovuttamista pyydetäisiin listaan sisällyttämättömästä rikoksesta, luovuttaminen on mahdollista (u) –kohdan perusteella. Sen mukaisesti kysymykseen voi tulla mikä tahansa muu rikos, josta voidaan luovuttaa kummankin sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti. Tätä mahdollisuutta rajoittaa kuitenkin edellä 1 kohdassa selostettu teosta säädetyn rangaistuksen pituuteen liittyvä edellytys ja jäljempänä käsiteltävä sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan a alakohda, jonka mukaan luovuttamisesta voidaan kieltäytyä, mikäli rikos ei ole kaikki olosuhteet huomioon ottaen riittävän vakava pyynnön kohteena olevan henkilön luovuttamiseksi.

Artiklan 2 kohdassa määrätään, että mikäli luovuttamista pyydetään rangaistuksen täytäntöönpanoa varten, lisäedellytyksenä on, että vankeutta tai vapausrangaistusta on suorittamatta vähintään kuusi kuukautta.

Yleisen luovutuslain 4 §:n 2 momentin mukaan luovutuskelpoisesta rikoksesta vieraassa valtiossa tuomittu saadaan luovuttaa vain, mikäli määrätty seuraamus käsittää vähintään neljän kuukauden vapaudenmenetyksen. Luovuttaminen on siis mahdollista, kunhan määrätty seuraamus on vähintään neljän kuukauden pituinen riippumatta suorittamatta olevan rangaistuksen määrästä. Näin ollen artiklan 2 kohdan lisäedellytys rajaa luovutus-

velvollisuuden ulkopuolelle vähäisimmät vankeusrangaistukset.

Artiklan 3 kohdan nojalla rikoksen rangaistavuutta pyynnön vastaanottaneessa valtiossa määriteltäessä ei edellytetä, että rikoksen tunnusmerkistöt ovat samanlaiset sekä pyynnön esittäneessä että sen vastaanottaneessa valtiossa. Riittää, että pyynnön kohteena olevan henkilön käyttäytyminen, ottaen huomioon väitetyt teot tai laiminlyönnit kokonaisuudessaan, täyttäisi rikoksen tunnusmerkistön. Tämä vastaa vakiintunutta luovutusosoikeudellista tulkintaa, jonka mukaan kaksoisrangaistavuus *in abstracto* on riittävä sen sijaan, että edellytettäisiin tunnusmerkistöjen vastaavuutta *in concreto*.

Artiklan 4 kohta määrää, mikä ajankohta on ratkaiseva arvioitaessa rikoksen rangaistavuutta kummankin sopimuspuolen lainsäädännön mukaan. Rikoksen on luonnollisesti oltava rangaistavaksi säädetty sen tekohetkellä pyynnön esittäneessä valtiossa. Pynnön vastaanottaneen sopimuspuolen osalta riittää, että teko on rangaistavaksi säädetty pyynnön vastaanottamishetkellä.

Yleisessä luovutuslaissa ei ole säädetty ajankohdasta, johon nähden kaksoisrangaistavuuden täyttymistä tulisi arvioida. Lain 4 §:n 1 momentissa todetaan vain, että luovuttaa ei saa, ellei pyynnössä tarkoitettu rikos ole sellainen rikos tai ellei sitä Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä olisi pidettävä sellaisena rikoksena, josta Suomen lain mukaan säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta. Luovutusosoikeudessa vallitsee kuitenkin laaja yksimielisyys siitä, että pyynnön vastaanottohetki on ratkaiseva ajankohta arvioidessa teon rangaistavuutta pyynnön vastaanottaneessa valtiossa.

3 artikla. *Omien kansalaisten luovuttaminen.* Artiklan 1 kohdan mukaan Suomi varaa itselleen oikeuden olla luovuttamatta omia kansalaisiaan ja Hongkongin erityishallintoalue vastaavasti Kiinan kansantasavallan kansalaisia.

Sopimusmääräys on yhdenmukainen Suomen perustuslain 9 §:n 3 momentin kanssa, jossa säädetään, että Suomen kansalaista ei saa estää saapumasta maahan, karkottaa maasta eikä vastoin tahtoaan luovuttaa tai

siirtää toiseen maahan. Lailla voidaan säätää rajoitetusti poikkeuksia tästä kiellosta.

Yleisen luovutuslain 2 §:ssä on säädetty, että Suomen kansalaista ei saa luovuttaa. Suomen kansalaista koskevasta luovutuskieollosta on säädetty rajoitettuja poikkeuksia rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetussa laissa ja toisaalta rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetussa laissa. Suomen kansalaisen luovuttaminen tulee näissä tapauksissa kysymykseen vain oikeudenkäyntiä varten ja luovuttamisen ehdoksi on asetettava, että luovutettu välittömästi palautetaan Suomeen suorittamaan mahdollisesti tuomittua vankeusrangaistusta, jos hän luovuttamisasian käsittelyn yhteydessä on pyytänyt saada suorittaa rangaistuksen Suomessa.

Artiklan 2 kohdan nojalla sopimuspuolen käyttäessä edellä 1 kohdassa tarkoitettua oikeutta olla luovuttamatta kansalaistaan pyynnön esittänyt sopimuspuoli voi pyytää tapauksen saattamista pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen toimivaltaisille viranomaisille mahdollisia syytetoimenpiteitä varten.

Niin sanotun aktiivisen persoonallisuusperiaatteen mukaisesti Suomen kansalaisen Suomen ulkopuolella tekemään rikokseen sovelletaan Suomen lakia. Suomen esitutkin-taviranomaisilla on esitutkintalain (449/1987) säännösten nojalla sekä oikeus että velvollisuus käynnistää epäiltyä rikosta koskeva esitutkinta ilman nimenomaista sopimusmääräystäkin. Rikoksesta epäillyn ollessa Suomen kansalainen rikosasian tutkiminen Suomessa edellyttää rikoslain 1 luvun 12 §:n (205/1997) mukaan valtakunnansyyttäjänsä syytemääräystä, paitsi jos rikoksen on tehnyt Suomen kansalainen tai henkilö, joka rinnastetaan Suomen kansalaiseen ja rikos on kohdistunut Suomeen, Suomen kansalaiseen, Suomessa pysyvästi asuvaan ulkomaalaiseen tai suomalaisen yhteisöön, säätioon tai muuhun oikeushenkilöön.

4 artikla. *Kuolemanrangaistus.* Luovuttamisesta kieltäydytään, mikäli luovuttamisen perusteena oleva rikos on pyynnön esittäneen sopimuspuolen lainsäädännössä säädetty rangaistavaksi kuolemanrangaistuksella.

Kieltäytymisperusteesta on säädetty Suomen perustuslain 7 §:n 2 momentissa, jonka mukaan ketään ei saa tuomita kuolemaan, kiduttaa eikä muutenkaan kohdella ihmisarvoa loukkaavasti. Hongkongin erityishallintoalueella kuolemanrangaistus kumottiin vuonna 1993.

Hongkongin erityishallintoalue on liittynyt useisiin ihmisoikeuksien suojaamiseksi tehtyihin yleissopimuksiin. Tärkeimpänä niistä voitaneen tässä yhteydessä pitää Yhdistyneiden kansakuntien kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen ja halventavan kohtelun vastaista yleissopimusta vuodelta 1984, joka tuli Hongkongin erityishallintoalueen osalta voimaan 26.6.1987. Suomen osalta sanottu sopimus tuli voimaan 29.9.1989 (SopS 59-60/1989).

5 artikla. *Luovuttamisen perusta.* Artiklan a kohdan mukaan rikoksesta epäilty henkilö luovutetaan ainoastaan, mikäli näyttö olisi pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan riittävä hänen asettamiseen syytteeseen tästä rikoksesta.

Sopimusmääräys noudattaa yleisen luovutuslain 9 §:n 1 momentin säännöstä, jonka mukaan luovutuspyyntöön tulee pohjautua sellaisen vieraan valtion asianomaisen viranomaisen antamaan vangitsemismääräykseen, joka perustuu kysymyksessä olevan henkilön todennäköistä syyllisyyttä rikokseen osoittavaan näyttöön.

Artiklan b alakohdan mukaan rikoksesta tuomittu henkilö luovutetaan ainoastaan, mikäli voidaan riittävin perustein todeta hänen olevan pyynnön esittäneen sopimuspuolen tuomioistuimen tuomitsema henkilö.

Luovuttaminen rangaistuksen täytäntöönpanoa varten tulee yleisen luovutuslain 9 §:n 1 momentin mukaan pohjautua sellaiseen täytäntöönpanokelpoiseen tuomioon, jolla luovutettavaksi pyydetty henkilö on riittävässä pidettävän näytön nojalla tuomittu syy-pääksi pyynnössä tarkoitettuun rikokseen. Lain 9 §:n 2 momentin mukaan vieraan valtion kanssa tehdyllä sopimuksella voidaan määrätä, että täytäntöönpanokelpoinen tuomio sellaisenaan on sen valtion osalta hyväksyttävä luovuttamisen perustaksi. Tätä tarkoittava määräys sisältyy 9 artiklan 4 kohdan b alakohtaan, jonka mukaan rangaistuksen

täytäntöönpanoa koskevaan luovutuspyyntöön tulee liittää todistus rangaistuksen täytäntöönpanokelpoisuudesta ja kuinka paljon rangaistuksesta on vielä suorittamatta.

6 artikla. *Ehdottomat kieltäytymisperusteet.* Artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan henkilöä ei luovuteta, mikäli pyynnön vastaanottaneella sopimuspuolella on perusteltua syytä olettaa, että rikos, josta häntä epäillään tai josta hänet on tuomittu, on luonteeltaan poliittinen rikos.

Yleisen luovutuslain 6 §:n 1 momentissa kielletään luovuttaminen poliittisesta rikoksesta. Pykälän 2 momentissa kieltoa täsmennetään siten, että tahallista surmaamista, joka ei ole tapahtunut avoimessa taistelussa, ei missään tapauksessa ole pidettävä poliittisena rikoksena.

Artiklan 2 kohdan mukaan yllä olevaa artiklaa sovellettaessa poliittisena rikoksena ei pidetä rikosta, jonka suhteen kummallakin sopimuspuolella on monenkeskisen sopimuksen perusteella velvollisuus joko luovuttaa pyynnön kohteena oleva henkilö tai saattaa tapaus toimivaltaisille viranomaisilleen mahdollisia syytetoimenpiteitä varten.

Edellä tarkoitettuja monenkeskisiä sopimuksia, joihin kumpikin sopimuspuoli on liittynyt, ovat ainakin ilma-alusten laittoman haltuunoton ehkäisemisestä tehty yleissopimus (Sops 62/1971), siviili-ilmailun turvallisuuteen kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskeva yleissopimus (SopS 56/1973), kansainvälistä suojelua nauttivia henkilöitä vastaan, mukaan lukien diplomaattiset edustajat, kohdistuvien rikosten ehkäisemistä ja rankaisemista koskeva yleissopimus (SopS 63/1978), kansainvälinen yleissopimus panttivankien ottamista vastaan (SopS 38/1983), kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halveksittavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen yleissopimus (SopS 60/1989), Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimus huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan (SopS 44/1994), terrorismin rahoituksen torjuntaa koskeva kansainvälinen yleissopimus (SopS 73/2002), kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastainen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus (SopS 20/2004) sekä

korruption vastainen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus (SopS 56/2006).

Artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan henkilöä ei luovuteta, mikäli on perusteltua syytä olettaa, että luovutuspyyntö, vaikka se näennäisesti perustuu luovutuskelpoiseen rikokseen, on itse asiassa esitetty tarkoituksin syyttää tai rangaista häntä hänen rotunsa, ihonvärinsä, etnisen alkuperänsä, sukupuolensa, uskontonsa, kansallisuutensa tai poliittisten mielipiteidensä johdosta.

Yllä mainittu peruste vastaa asiallisesti yleisen luovutuslain 7 §:n säännöstä, jonka mukaan luovuttamispyyntöön ei voida suostua, jos on pelättävissä luovuttavaksi pyydetyn henkilön joutuvan rotunsa, kansallisuutensa, uskontonsa, poliittisen katsomuksensa tai yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisensa vuoksi taikka poliittisista olosuhteista johtuen henkeään tai vapauttaan uhkaavan tai muun vainon kohteeksi.

Henkilöä ei luovuteta 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan, mikäli on perusteltua syytä olettaa, ettei hän saisi puolueetonta oikeudenkäyntiä (i) tai häntä rangaistaisiin, hänet vangittaisiin tai hänen henkilökohtaista vapauttaan muuten rajoitettaisiin hänen rotunsa, ihonvärinsä, etnisen alkuperänsä, sukupuolensa, uskontonsa, kansallisuutensa tai poliittisten mielipiteidensä johdosta (ii).

Yleisessä luovutuslaissa ei ole kieltäytymisperustetta, joka suoranaisesti koskee oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä. Kyseisen kieltäytymisperusteen olemassaolo voidaan kuitenkin johtaa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen eli Euroopan ihmisoikeussopimuksen (Sops 18-19/1990) 6 artiklan määräyksistä. Ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan määräykset koskevat syytetyn oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.

Tässä yhteydessä voidaan viitata siihen, mitä 6 artiklan määräysten soveltumisesta kansainväliseen rikosoikeudelliseen yhteistyöhön on toisaalla lausuttu. Hallituksen esityksessä kansainvälistä oikeusapua rikosasioissa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 61/1993 vp) on ihmisoikeuksia koskevien periaatteiden osalta todettu, että tätä säännöstä sovellettaessa tulisi erityisesti ottaa huomioon eurooppalaisen ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan määräykset ja sen kansainvälisen

oikeusavun antamiselle asettamat vaatimukset, sekä silmällä pitäen Suomessa pyynnön johdosta toimeenpantavaa menettelyä että menettelyä, jota pyynnön esittäneessä valtiossa noudatetaan käsiteltäessä sitä rikosasiaa, jota varten oikeusapua annetaan.

Muilta osin artiklan 1 kohdan c alakohdan kieltäytymisperuste noudattaa jo aiemmin käsitellyn yleisen luovutuslain 7 §:ssä ilmaistua kieltäytymisperustetta.

Artiklan 3 kohdan mukaan henkilöä ei luovuteta sellaisesta rikoksesta, josta hänet on lainvoimaisesti vapautettu, tuomittu tai armahdettu tai josta häntä ei voida jommankumman sopimuspuolen lainsäädännön mukaan syyttää tai jos langettava tuomio on kumottu.

Yleisen luovutuslain 10 §:ssä säädetään, että luovutuspyyntöön ei voida suostua, jos pyynnön tarkoittamasta rikoksesta on Suomessa jo annettu tuomio. Annetun tuomion estevaikutus ulottuu luonnollisesti myös tapauksiin, joissa henkilö on lainvoimaisesti vapautettu tai armahdettu tai tuomio on kumottu. Tuolloin ei enää ole olemassa tuomiota, jonka täytäntöönpanemiseksi luovuttaminen voisi tulla kysymykseen. Samankaltainen tilanne on kysymyksessä silloin, kun henkilöä ei voida jommankumman sopimuspuolen lainsäädännön mukaan rikoksesta syyttää.

Artiklan 4 nojalla luovuttamiseen ei suostuta, mikäli pyynnön kohteena oleva rikos on sotilasrikoksia koskevan lainsäädännön alainen rikos olematta samalla yleisen rikoslainsäännösten alainen rikos.

Yleisen luovutuslain 5 §:n mukaan sotilasrikoksena pidettävästä teosta ei saa luovuttaa. Jos teko samalla käsittää rikoksen, luovuttaminen on muuten sallittu, saa luovuttaminen kuitenkin tapahtua tällaisesta rikoksesta.

Artiklan 5 kohdassa määrätään, että luovuttamisesta rangaistuksen täytäntöönpanoa varten tulee kieltäytyä, mikäli pyynnön kohteen oleva henkilö on tuomittu poissaolevana, paitsi jos hänellä on mahdollisuus saada asia käsiteltyä uudelleen läsnä ollessaan, missä tapauksessa häntä pidetään sopimuksen nojalla epäiltynä.

Yllä mainitussa artiklassa tarkoitetaan niin sanottuja aitoja poissaolotuomioita eli tilanteita, joissa henkilö ei ole saanut kutsua tai haastetta oikeudenkäyntiin tai hänelle ei

muuten ole varattu tilaisuutta käyttää puhevaltaa siinä.

Yleinen luovutuslaki ei sisällä artiklan 5 kohdassa kuvattua kieltäytymisperustetta eikä Suomen lainsäädäntö liioin tunne tämänkaltaista poissaolotuomiota. Rikoksesta syytetyllä tulee aina olla tieto oikeudenkäynnistä ja sen ajankohdasta sekä läsnäolovelvollisuudesta ja poissaolon seurauksista ennen kuin oikeudenkäynti voidaan aloittaa.

Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaan jokaiselle rikoksesta syytetylle kuuluu vähimmäisoikeutena muun muassa oikeus puolustautua henkilökohtaisesti itse tai valitsemansa oikeudenkäyntiavustajan välityksellä.

Vaikka ihmisoikeussopimuksen soveltaminen rajoittuu vain sen ratifioineiden Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden välisiin suhteisiin, on sopimuksen soveltamisalaa ulotettu Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännöllä myös kolmansiin maihin.

Ihmisoikeustuomioistuin laajensi niin sanotun Soering-tapauksen ratkaisun yhteydessä vuonna 1989 (Soering v. Yhdistynyt Kuningaskunta, Series A, No 161) sopimusvaltion vastuusta sopimusrikkomuksista. Vastuu ei rajoitu vain sopijapuolten keskinäiseen kanssakäymiseen, vaan ratkaisun myötä sopimusvaltion tulee ottaa huomioon ihmisoikeusloukkauksen mahdollisuus myös luovuttaessaan rikoksesta epäilty tai siitä tuomittu kolmanteen, ei-sopimusvaltioon.

7 artikla. *Harkinnanvaraiset kieltäytymisperusteet.* Vaikka luovuttamisen edellytykset muuten täyttyisivät, luovuttamisesta voidaan pyynnön vastaanottaneen osapuolen harkinnan mukaan kieltäytyä tässä artiklassa mainituilla perusteilla.

Artiklan 1 kohdan mukaan luovuttamisesta voidaan kieltäytyä, mikäli:

(a) rikos ei ole kaikki olosuhteet huomioon ottaen riittävän vakava pyynnön kohteena olevan henkilön luovuttamiseksi;

(b) syytteen nostaminen, asian saattaminen tuomioistuimen käsiteltäväksi taikka rangaistuksen tai siitä jäljellä olevan osan täytäntöönpano on kohtuuttomasti viivästynyt pyynnön kohteena olevasta henkilöstä riippumattomista syistä;

(c) henkilön luovuttaminen saattaisi johtaa siihen, että sopimuspuoli rikkoisi kansainvälisten sopimusten mukaisia velvoitteitaan;

(d) tapauksen olosuhteet ovat sellaiset, että luovuttaminen olisi ristiriidassa humanitaaristen näkökohtien kanssa, ottaen huomioon pyynnön kohteena olevan henkilön ikä, terveys tai muut hänen henkilökohtaiset olosuhteensa; tai

(e) pyynnön kohteena oleva henkilö on tuomittu tai hänet voitaisiin asettaa syytteeseen tai tuomita pyynnön esittäneen sopimuspuolen alueella tuomioistuimessa, jolle on annettu tuomiovalta vain tilapäisesti tai erityisissä poikkeusoloissa.

Edellä luetelluista harkinnanvaraisista kieltäytymisperusteista alakohdassa c tarkoitetaan esimerkiksi tilannetta, jossa henkilö on luovutettu Suomeen rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen määräysten nojalla ja Hongkongin erityishallintoalue pyytää hänen luovuttamistaan Suomen ja Hongkongin erityishallintoalueen väliseen sopimukseen viitaten. Vaikka luovuttamisen edellytykset täyttyisivät jälkimmäisessä tapauksessa, saattaisi luovuttaminen johtaa Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen rikkomiseen, koska mainitun yleissopimuksen 15 artikla sisältää edelleen luovuttamista koskevan kiellon. Edelleen luovuttaminen kolmannelle valtiolle on kielletty ilman henkilön luovuttaneen sopimuspuolen suostumusta.

Alakohdan d peruste on säädetty kieltäytymisperusteeksi myös yleisessä luovutuslaissa. Sen 8 §:n mukaan henkilöä ei voida luovuttaa, mikäli luovuttaminen olisi inhimillisistä syistä kohtuutonta ottaen huomioon hänen ikänsä, terveydentilansa tai muut henkilökohtaiset seikat taikka erityiset olosuhteet.

Alakohdan e kieltäytymisperuste liittyy yleisen luovutuslain 12 §:n (1287/2003) 1 momenttiin, jonka mukaan luovutuspyyntöön suostuttaessa on soveltuvin osin asetettava jäljempänä lainkohdassa säädetyt ehdot. Momentin 2 kohdan mukaan ehdoksi on asetettava, että luovutettua ei saa ilman lupaa panna syytteeseen kysymyksessä olevasta rikoksesta tuomioistuimessa, jolle on annettu valta vain tilapäisesti tai erityisissä poikkeusoloissa tuomita sellaisissa asioissa. Näin

ollen, luovuttamisesta voidaan tällaisissa tapauksissa joko kieltäytyä tai siihen voidaan suostua asettamalla luovuttamiselle edellä tarkoitettu ehto.

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimuspuoli voi kieltäytyä luovuttamasta henkilöä rikoksesta, joka sen lainsäädännön mukaan on tehty sen tuomioistuinten toimivaltaan kuuluvalta alueella. Mikäli luovuttamisesta kieltäydytään, pyynnön esittänyt sopimuspuoli voi pyytää, että tapaus saatetaan ensiksi mainitun sopimuspuolen toimivaltaisille viranomaisille mahdollisia toimenpiteitä varten.

Yleisen luovutuslain 3 § (1287/2003) lähtee siitä, että luovuttamisesta kieltäytyminen edellä kuvatussa tilanteessa on pääsääntö. Lainkohdan nojalla Suomessa taikka suomalaisessa laivassa tai ilma-aluksessa tehdystä rikoksesta saadaan luovuttaa henkilö vain, jos rikoksen oikeudellinen selvittäminen luovuttamista pyytävässä valtiossa on katsottava tarkoituksenmukaiseksi eikä rangaistus, joka tuon valtion lain mukaan voisi seurata rikoksesta, olennaisesti poikkea siitä, mitä rikoksesta Suomen lain mukaan saattaisi seurata.

Rikoslain 1 luvun 1 §:n 1 momentin (626/1996) mukaan Suomessa tehtyyn rikokseen sovelletaan Suomen lakia. Esitutkintalain 2 §:ssä säädetään, että poliisin tai muun esitutkintaviranomaisen on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muutoin on syytä epäillä, että rikos on tehty. Kieltäydyttäessä luovuttamisesta sillä perusteella, että epäillyn rikoksen teko- paikka on Suomi, seuraa siitä ilman luovuttamista pyytäneen valtion ilmoitustakin velvollisuus suorittaa esitutkinta esitutkintalaisa säädetyin tavoin.

Artiklan 3 kohta koskee luovuttamisesta kieltäytymistä tilanteessa, jossa muu kuin sopimuspuolen tuomioistuin tai muu viranomainen on lainvoimaisesti vapauttanut, tuominnut tai armahtanut henkilön pyynnön kohteena olevasta rikoksesta ja mikäli hänet oli tuomittu, rangaistus on suoritettu kokonaan tai se ei enää ole täytäntöön pantavissa.

Yleisen luovutuslain 10 §:n kieltäytymisperuste koskee vain Suomessa annettua tuomiota. Luovutuslaissa ei ole säädetty kolmannen valtion tuomioistuimen tai muun viranomaisen tekemien päätösten tai toimenpiteiden huomioon ottamisesta harkittaessa henkilön

luovuttamista Suomesta. Artiklan 3 kohdassa kuvatussa kieltäytymisperusteesta on säädetty rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 6 §:n 1 momentin 7 kohdassa, jonka mukaan luovuttamisesta voidaan kieltäytyä, jos luovutettavaksi pyydetty on jossakin muussa kuin Euroopan unioniin kuuluvassa valtiossa tai kansainvälisessä rikostuomioistuimessa lainvoimaisesti tuomittu pyynnön perusteena olevasta teosta. Edellytyksenä on, että jos hänet on tuomittu rangaistukseen, hä on suorittanut sen tai suorittaa sitä taikka rangaistusta ei enää voida panna täytäntöön tuomion antaneen maan lainsäädännön mukaan. Täten artiklan 3 kohdan mukainen niin sanottu *ne bis in idem*-kieltäytymisperuste kattaa useimmat tilanteet kuin yleisen luovutuslain kieltäytymisperuste ja sallii luovutus päätöksen tekijälle laajemman harkintavallan kuin yleisen luovutuslain.

Artiklan 4 kohdan a alakohdan mukaan sopimuspuoli voi kieltäytyä luovuttamasta, jos pyyntö liittyy henkilön asettamiseen syytteeseen rikoksesta, jota koskeva syyteoikeus olisi vanhentunut, mikäli rikos olisi tehty pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen alueella.

Vastaavasti 4 kohdan b alakohdan mukaan sopimuspuoli voi kieltäytyä luovuttamasta, jos pyyntö liittyy rangaistuksen täytäntöönpanoon, ja rangaistusta, jos se olisi tuomittu pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen alueella, ei voitaisi panna enää täytäntöön.

Yleisen luovutuslain 10 § rajaa edellä mainittujen kieltäytymisperusteiden harkinnanvaraisuutta, sillä lainkohdan mukaan luovuttamiseen ei voida suostua, mikäli oikeus panna rikos syytteeseen tai rangaistus täytäntöön olisi Suomen lain mukaan arvosteltuna katsottava rauenneeksi.

8 artikla. *Luovutuksen lykkääminen.* Artiklan 1 kohdassa määrätään, että mikäli pyynnön kohteena oleva henkilö on syytteessä tai hän suorittaa rangaistusta tai on vapautensa menettäneenä pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen alueella muun kuin pyynnössä tarkoitetun rikoksen johdosta, luovuttamista voidaan lykätä oikeudenkäynnin päättymiseen, tuomitun rangaistuksen täytäntöönpa-

non päättymiseen tai hänen vapauttamiseensa saakka, asian laadun mukaan.

Kyseinen määräys noudattaa yleisen luovutuslain 11 §:n säännöstä, jonka mukaan, jos luovutettavaksi pyydetty henkilö on Suomessa syytteessä muusta rikoksesta, josta saattaa seurata vapausrangaistus, tai hänen on tuomion perusteella joko kärsittävä sanotunlainen rangaistus tai muutoin oltava vapautensa menettäneenä, häntä ei voida luovuttaa niin kauan kuin tuo este on voimassa.

Artiklan 2 kohta koskee tilannetta, jossa joku kolmas taho on aiemmin luovuttanut pyynnön kohteena olevan henkilön syytetöimenpiteitä tai rangaistuksen täytäntöönpanoa varten. Sopimuspuolen esittämän luovutuspyynnön suhteen ei ryhdytä toimenpiteisiin ennen kuin kyseisen kolmannen tahon kanssa tehdyn sopimuksen mahdollisesti edellyttämä määräaika on kulunut.

Kuvattu tilanne liittyy niin sanotun erityissäännön soveltamiseen. Rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskeviin kahden ja monenvälisiin sopimuksiin sisältyy vakiintuneesti määräys, jonka mukaan luovutettua henkilöä ei voida luovuttaa edelleen kolmannelle taholle, ellei henkilöllä ole ollut tilaisuutta poistua sopimuspuolen alueelta ja ellei hän ole sieltä poistunut sopimuksessa määrätyn ajan kuluessa.

Erityissäännön noudattamisesta luovutettaessa Suomeen on säädetty myös yleisessä luovutuslaissa. Luovutuslain 30 §:n mukaan Suomeen luovutetun henkilön kohdalta on vastaavasti noudatettava 12 §:n 1 momentissa mainittuja ehtoja samoin kuin niitä ehtoja, joita luovuttamispäätöksessä on asetettu.

Yleisen luovutuslain 12 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan luovutettua henkilöä ei saa siinä valtiossa, jolle hänet luovutetaan, ilman 32 §:ssä tarkoitettua (oikeusministeriön) lupaa luovuttaa edelleen toiselle valtiolle, paitsi siinä tapauksessa, ettei hän ole poistunut maasta 45 päivän kuluessa sen jälkeen kun estettä ei enää ollut taikka hän on sinne palannut sieltä poistuttuaan

9 artikla. *Luovutuspyyntö ja liitännäisasi-
kirjat.* Artiklan 1 kohta sisältää määräykset toimivaltaisista viranomaisista. Suomen pyytävässä luovuttamista tulee oikeusministeriön toimittaa luovutuspyyntö sekä siihen liittyvät

asiakirjat Hongkongin erityishallintoalueen oikeusministeriölle ja päinvastaisessa tapauksessa Hongkongin erityishallintoalueen oikeusministeriön toimittaa sanotut asiakirjat Suomen oikeusministeriölle.

Asiakirjat voidaan toimittaa suoraan ministeriöltä ministeriölle tai toimittaa sopimuspuolten mahdollisesti hyväksymien muiden viranomaisten välityksellä.

Artiklan 2 kohdassa on lueteltu pyyntöön liitettävät asiakirjat. Pyyntöön on liitettävä:

(a) mahdollisimman tarkka kuvaus pyynnön kohteena olevasta henkilöstä ja muut sellaiset tiedot, jotka voivat auttaa selvittämään hänen henkilöllisyytensä, kansalaisuutensa ja olinpaikkansa;

(b) selostus jokaisesta luovutuspyynnössä tarkoitettusta rikoksesta ja kunkin rikoksen osalta kyseeseen tulevista teoista ja laiminlyönneistä; ja

(c) selostus kunkin rikoksen osalta kyseeseen tulevan lain säännöksen sisällöstä sekä ilmoitus kunkin rikoksen enimmäisrangaistuksesta sekä siitä, milloin syyteoikeus tai rangaistuksen täytäntöönpano kunkin rikoksen osalta vanhenee.

Artiklan 3 kohdassa määrätään, että jos pyyntö koskee epäiltyä, siihen tulee liittää myös pyynnön esittäneen sopimuspuolen tuomarin tai muun toimivaltaisen viranomaisen antama vangitsemismääräys ja sellainen näyttö, joka pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan oikeuttaisi syytteen nostamiseen, mikäli rikos olisi tehty sen alueella.

Määräys vastaa yleisen luovutuslain 9 §:n 1 momenttia, jossa säädetään, että luovutuspyynnön tulee pohjautua sellaiseen vieraan valtion asianomaisen viranomaisen antamaan vangitsemismääräykseen, joka perustuu kysymyksessä olevan henkilön todennäköistä syyllisyyttä rikokseen osoittavaan näyttöön. Tosin mainitun lainkohdan 2 momentin mukaan vieraan valtion kanssa tehdyllä sopimuksella voidaan määrätä, että tuomioistuimen tai tuomarin antama vangitsemismääräys sellaisenaan on sen valtion osalta hyväksyttävä luovuttamisen perustaksi.

Artiklan 4 kohdan mukaan, jos pyyntö liittyy jo syylliseksi todettuun tai rangaistukseen tuomittuun, siihen tulee liittää myös jäljennös tuomiosta tai rangaistusta koskevasta todis-

tuksesta. Tämän ohella, jos henkilö on todettu syylliseksi, mutta häntä ei ole vielä tuomittu rangaistukseen, kyseisen kohdan a alakohdan mukaan pyyntöön tulee liittää myös asianomaisen tuomioistuimen tästä antama todistus sekä jäljennös vangitsemismääräyksestä taikka b alakohdan mukaan, jos henkilö on tuomittu rangaistukseen, todistus rangaistuksen täytäntöönpanokelpoisuudesta ja kuinka paljon rangaistuksesta on vielä suorittamatta.

Käytännössä vain jälkimmäinen 4 kohdan b alakohdan tilanne voi esiintyä luovutettaessa Suomesta, sillä yleisen luovutuslain 9 § edellyttää luovutuspyynnön pohjautuvan täytäntöönpanokelpoiseen tuomioon.

10 artikla. Oikeaksi todistaminen. Artiklan 1 kohdassa määrätään, että asiakirja, joka artiklan 9 nojalla liitetään luovutuspyyntöön, on hyväksyttävä todisteena luovutusmenettelyssä, mikäli se on asianmukaisesti oikeaksi todistettu.

Artiklan 2 kohdan mukaan asiakirja on oikeaksi todistettu silloin kun se on (a) pyynnön esittäneen sopimuspuolen tuomarin tai viranomaisen allekirjoittama ja todistama ja (b) se on vahvistettu pyynnön esittäneen sopimuspuolen toimivaltaisen viranomaisen virallisella leimalla.

Artiklan 3 kohdan mukaan luovutuspyyntöön liitettyjen asiakirjojen oikeaksi todistetuista jäljennöksistä hyväksytään luovutusmenettelyssä.

11 artikla. Asiakirjojen kieli. Silloin kun Suomi on pyynnön vastaanottava sopimuspuoli, asiakirjat on laadittava suomen, ruotsin tai englannin kielellä tai käännettävä jollekin näistä kielistä. Silloin kun Hongkongin erityishallintoalue on pyynnön vastaanottava sopimuspuoli, asiakirjat on laadittava kiinan tai englannin kielellä tai käännettävä toiselle näistä.

12 artikla. Väliaikainen säilönottaminen. Artiklan 1 kohdan mukaan kiireellisissä tapauksissa henkilö voidaan pyynnön esittäneen sopimuspuolen pyynnöstä ottaa väliaikaisesti säilöön pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti.

Yleisen luovutuslain 31 §:n 1 momentin (465/1987) mukaan rikoksesta, josta tämän

lain mukaan voidaan luovuttaa, saadaan henkilö, vaikka pyyntöä hänen luovuttamisestaan ei olisi vielä tullut, ottaa säilöön, jos vieras valtio on sitä pyytänyt taikka jos hänet on siellä etsintäkuulutettu sellaisesta rikoksesta.

Väliaikaista säilöönottoa koskevaan pyyntöön on artiklan 2 kohdan nojalla liitettävä (a) ilmoitus aikomuksesta pyytää henkilö luovutettavaksi, (b) ilmoitus häntä koskevan vangitsemismääräyksen tai tuomion olemassaolosta, (c) tiedot hänen henkilöllisyydestään, kansalaisuudestaan ja todennäköisestä olinpaikastaan, (d) henkilöä koskeva kuvaus, (e) lyhyt kuvaus rikoksesta ja tapaukseen liittyvistä tosiseikoista, (f) ilmoitus rikoksen enimmäisrangaistuksesta tai jo tuomitusta rangaistuksesta ja (g) soveltuvissa tapauksissa, kuinka paljon rangaistuksesta on vielä suoritettamatta.

Yleisen luovutuslain 31 §:n 1 momentin mukaan väliaikaista säilöönottamista koskevan pyynnön tulee perustua vangitsemismääräykseen tai täytäntönpäytäntökelpoiseen tuomioon.

Artiklan 3 kohdan nojalla väliaikaista säilöön ottamista koskeva pyyntö voidaan toimittaa oikeusministeriöiden välillä millä tahansa tavalla, josta voidaan tuottaa kirjallinen todistuskappale tai Kansainvälisen rikospoliisijärjestön (Interpol) välityksellä.

Artiklan 4 kohdassa määrätään, että pyynnön kohteena henkilö voidaan päästää vapaaksi 45 päivän kuluessa säilöön ottamisesta, mikäli luovutuspyyntöä ja siihen liitettäviä asiakirjoja ei ole toimitettu. Henkilön vapauttaminen ei kuitenkaan estä luovutusmenettelyn käynnistämistä tai jatkamista, mikäli pyyntö ja siihen liitettävät asiakirjat saapuvat myöhemmin.

Yleisen luovutuslain 31 §:n 2 momentin (607/1993) mukaan vieraalle valtiolle on viipymättä ilmoitettava säilöön ottamisesta ja samalla määrättävä aika, enintään 30 päivää tai erityisestä syystä 45 päivää ilmoituksen lähettämisestä, jonka kuluessa säilöön otettu on pyydettyä luovutettavaksi. Jollei näin tapahdu, hänet on päästettävä vapaaksi.

13 artikla. Lisätiedot. Pynnön vastaanottanut sopimuspuoli voi artiklan 1 kohdan nojalla pyytää tarpeellisia lisätietoja ja asettaa tietojen toimittamiselle määräajan, mikäli se

havaitsee toimitetut tiedot riittämättömiksi tämän sopimuksen mukaisen luovutus päätöksen tekemiseksi.

Artiklan 2 kohdan nojalla säilöön otettu henkilö voidaan vapauttaa, mikäli toimitetut lisätiedot eivät ole riittävät tai ne eivät ole saapuneet asetetussa määräajassa. Vapauttaminen ei estä pyynnön esittänyt sopimuspuolta esittämästä uutta pyyntöä henkilön luovuttamiseksi saman rikoksen perusteella.

Lisätietojen pyytamisestä vieraalta valtiolta on säädetty yleisen luovutuslain 15 §:n 4 momentissa, jonka mukaan oikeusministeriö voi hankkia tarpeelliseksi katsomansa lisäselvityksen sen perusteella, mitä keskusrikospoliisin suorittamassa luovutustutkinnassa on käynyt ilmi. Yleisen luovutuslain 15 §:n 1 momentissa (465/1987) säädetty luovutustutkinta ajoittuu luovutusmenettelyn vaiheeseen, jossa luovutettavaksi pyydetty on jo yleensä otettu säilöön ja vieras valtio on toimitannut luovutuspyynnön oikeusministeriöön. Lisätietojen pyytäminen vieraalta valtiolta voi osoittautua tarpeelliseksi jo ennen luovutustutkinnan suorittamistakin, joten yleisen luovutuslain 15 §:n 4 momentin sanamuodosta huolimatta oikeusministeriöllä on katsottava olevan oikeus hankkia luovutus päätöksen tekemiseksi tarpeellista lisäselvitystä missä luovutusmenettelyn vaiheessa tahansa.

Yleisen luovutuslain 31 §:n 2 momentin mukaan, mikäli oikeusministeriö katsoo, että säilöön otetun luovuttamiselle on olemassa este, ministeriön on heti määrättävä hänet päästettäväksi vapaaksi. Luovuttamiselle on este esimerkiksi silloin, kun luovutuspyyntö lisäselvityksen jälkeenkin on niin puutteellinen, ettei luovutusasiaa voida ratkaista.

Jos estettä ei ole eikä käräjäoikeus ole määrännyt säilöön otettua päästettäväksi vapaaksi, vieraalle valtiolle on ilmoitettava toimenpiteestä ja samalla määrättävä aika, enintään 30 ja erityisestä syystä 45 päivää ilmoituksen lähettämisestä, jonka kuluessa säilöön otettu on pyydettyä luovutettavaksi. Jollei näin tapahdu, hänet on päästettävä vapaaksi.

14 artikla. Kilpailevat pyynnöt. Artiklan 1 kohdan mukaan, mikäli toinen sopimuspuoli ja valtio, jonka kanssa joko Suomella tai Hongkongin erityishallintoalueella on rikok-

sen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskeva sopimus tai järjestely, taikka pyynnön vastaanottanutta sopimuspuolta velvoittavan monenkeskisen sopimuksen nojalla tai pyynnön vastaanottanutta sopimuspuolta sitovan kansainvälisen järjestön päätöksellä perustettu kansainvälinen tuomioistuin pyytävät samanaikaisesti henkilön luovuttamista, pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli ratkaisee asian ottaen huomioon kaikki olosuhteet, mukaan lukien:

(i) tällaiseen sopimukseen tai järjestelyyn sisältyvät ehdot; tai tapauksesta riippuen

(ii) kansainvälisen tuomioistuimen perustaneeseen sopimukseen, perussääntöön tai päätökseen liittyvät mahdolliset velvoitteet;

(b) rikosten suhteellinen vakavuus ja teko- paikka;

(c) pyyntöjen päiväys

(d) pyynnön kohteena olevan henkilön kansalaisuus ja asuinpaikka; ja

(e) mahdollisuus edelleen luovuttamiseen.

Edellä lausuttu ei velvoita sopimuspuolia antamaan etusijaa toisen sopimuspuolen esittämälle luovutuspyynnölle kilpailevien pyyntöjen tilanteessa, vaan harkintavalta jää pyynnön vastaanottaneelle sopimuspuolelle. Artiklan 1 kohdassa ei ole määrystä sellaisen tilanteen varalle, jossa Hongkongin erityishallintoalue ja vieras valtio, jonka kanssa Suomella ei ole luovutus sopimusta tai muuta luovutusjärjestelyä, pyytävät samanaikaisesti henkilön luovuttamista. Asia ratkaistaan yleisen luovutuslain 25 §:n perusteella.

Yleisen luovutuslain 25 §:n 1 momentin mukaan, jos useat vieraat valtiot pyytävät samaa henkilöä luovutettavaksi, määrää oikeusministeriö, ottaen huomioon rikoksen laadun, tekoajan ja tekopaikan, pyyntöjen saapumisjärjestyksen, luovutettavaksi pyydetyn kansalaisuuden ja kotipaikan sekä muut asiaan vaikuttavat olosuhteet, mille valtiolle hänet on luovutettava (1384/2007).

Rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 34 §:n 2 momentissa säädetään tilanteesta, jossa sekä jäsenvaltio, että Euroopan unioniin kuulumaton valtio, joka ei ole Pohjoismaa, pyytävät saman henkilön luovuttamista. Tuolloin, mikäli jäsenvaltioiden välillä tapahtuvasta luovuttamisesta päättävä tuomioistuin katsoo,

että sille esitettyyn pyyntöön voidaan tuon lain mukaan suostua ja oikeusministeriö katsoo, että sille esitettyyn pyyntöön voidaan suostua, oikeusministeriö ratkaisee rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain 25 §:n (1287/2003) mukaisesti, mihin valtioon henkilö luovutetaan. Tuomioistuin lykkää lainvoimaisen päätöksen täytäntöönpanoa ja lähettää päätöksen oikeusministeriöön asian ratkaisemista varten.

Vastaava säännös sisältyy rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetun lain 31 §:n 2 momenttiin. Säännös koskee tilannetta, jossa sekä Pohjoismaan että Euroopan unioniin kuulumaton valtio pyytävät saman henkilön luovuttamista.

Silloin kun useat Euroopan unionin jäsenvaltiot taikka useat Pohjoismaat taikka Pohjoismaa ja muu Euroopan unionin jäsenvaltio pyytävät saman henkilön luovuttamista, luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden taikka Pohjoismaiden välillä päättävä tuomioistuin ratkaisee, mihin valtioon henkilö luovutetaan.

Laissa entisen Jugoslavian alueella tehtyjä rikoksia käsittelevän sotarikostuomioistuimen toimivallasta ja tuomioistuimelle annettavasta oikeusavusta (12/1994) sekä laissa Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja perussäännön soveltamisesta (1284/2000) on säädetty luovuttamisesta näille tuomioistuimille. Viimeksi mainitun lain 3 §:n nojalla Suomessa oleva henkilö on Kansainvälisen rikostuomioistuimen pyynnöstä luovutettava tuomioistuimelle siten kuin sen pyynnössä on esitetty. Asiallisesti samansisältöinen veloite sisältyy myös ensiksi mainitun lain 4 §:än.

Artiklan 2 kohdassa määrätään, että mikäli henkilö luovutetaan jonkin toisen kuin pyynnön esittäneen sopimuspuolen tuomiovallan alle, pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli ilmoittaa toiselle sopimuspuolelle ratkaisustaan perusteluineen.

15 artikla. *Oikeusapu ja kustannukset.* Artiklan 1 kohdan mukaan pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen tulee huolehtia alueellaan tapahtuvassa luovutusmenettelyssä kaiken tarpeellisen oikeudellisen neuvonnan ja

avustamisen järjestämisestä henkilölle, jonka luovutusta on pyydetty.

Artiklan 2 kohdassa määrätään, että pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli vastaa alueellaan kaikista luovuttamiseen liittyvistä kustannuksista siihen saakka, kunnes henkilö on luovutettu. Vastaavasti pyynnön esittänyt sopimuspuoli vastaa kaikista sen jälkeisistä kustannuksista, mukaan lukien henkilön kuljetuskustannuksista.

Yleisen luovutuslain 15 §:n 1 momentin (465/1987) mukaan, jollei pyyntöä heti hylätä, on asiakirjat lähetettävä keskusrikospoliisille, jonka on kiireellisesti suoritettava asia tutkinta. Lain 24 §:ssä (1176/2011) säädetään, että luovutettavaksi pyydettyllä on oikeus käyttää avustajaa ja että hänelle on määrättävä puolustaja, jos hän sitä pyytää. Oikeusministeriö määrää valtion varoista maksettavaksi puolustajalle kohtuullisen korvauksen, joka jää valtion vahingoksi.

Yleisessä luovutuslaissa ei ole säädetty luovutusmenettelyn aiheuttamien kustannusten korvaamisesta. Rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 24 artiklan 1 kappaleen mukaan se osapuoli, jolle pyyntö on esitetty vastaa luovuttamisesta alueellaan aiheutuneista kustannuksista. Vastaavalla tavalla on säädetty myös rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 68 §:ssä sekä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetun lain 65 §:ssä. Käytännössä luovutusmenettelyn aiheuttamia kustannuksia ei ole peritty muiltakaan valtioilta.

Artiklan 3 kohdan mukaan, mikäli ilmenee, että luovutuspyynnöstä saattaa seurata poikkeuksellisia kustannuksia, sopimuspuolten tulee neuvotella kustannusten maksamisesta.

16 artikla. Luovuttamista koskevat järjestelyt. Artiklan 1 kohta määrää, että pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen tulee toimittaa luovutus päätös pyynnön esittäneelle sopimuspuolelle välittömästi päätöksen tekemisen jälkeen. Kieltäytyminen täyttämästä pyyntöä joko kokonaan tai osittain tulee perustella.

Artiklan 2 kohdan mukaan kun henkilö luovutetaan, pyynnön vastaanottaneen sopi-

muspuolen viranomaiset toimittavat hänet sellaiseen soveliaaseen lähtöpaikkaan, jonka pyynnön esittänyt sopimuspuoli osoittaa.

Artiklan 3 kohta velvoittaa pyynnön esittäneen sopimuspuolen siirtämään henkilön pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen asettamassa määräajassa. Mikäli häntä ei ole siirretty sanotussa määräajassa, voi pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli kieltäytyä luovuttamasta häntä samasta rikoksesta.

Yleisen luovutuslain 21 §:n 2 momentin mukaan, jos ministeriö suostuu pyyntöön, sen on asetettava määräaika, jonka kuluessa vieraan valtion on noudettava luovutettavaksi määrätty henkilö. Tätä aikaa ei ilman erityistä syytä saa määrätä yhtä kuukautta pitemmäksi siitä lukien, kun mainittu valtio on saanut tiedon luovuttamispäätöksestä, eikä missään tapauksessa kahta kuukautta pitemmäksi. Laissa ei ole säännöstä siltä varalta, että vieras valtio ei noudata asetettua määräaikaa. Käytännössä oikeusministeriö asettaa luovutus päätöksessä vieraalle valtion ehdon, jonka mukaan luovutettu on noudettava 30 päivän kuluessa siitä, kun kyseinen valtio on saanut päätöksestä tiedon.

Artiklan 4 kohdan mukaan, mikäli sopimuspuoli ei voi luovuttaa tai hakea luovutettavaa henkilöä, sopimuspuoli ilmoittaa tästä toiselle sopimuspuolelle. Siinä tapauksessa sopimuspuolet sopivat uudesta luovutus päivästä 16 artiklan 3 kohdan ehtoja soveltaen.

Artikla 17. Omaisuuden luovuttaminen. Artiklan 1 kohta velvoittaa pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen luovuttamiseen suostuessaan ja lainsäädäntönsä niin salliessa luovuttamaan pyynnön esittäneelle sopimuspuolelle kaikki esineet, mukaan lukien rahasummat, jotka (a) voivat olla todisteena rikoksesta tai (b) jotka pyynnön kohteena oleva henkilö on saanut rikoksella haltuunsa ja jotka ovat hänen hallussaan tai löydetään myöhemmin.

Yleisen luovutuslain 23 §:n 1 momentin mukaan poliisimies voi suorittaa, niin kuin siitä on erikseen säädetty, takavarikon ja etsinnän myös silloin, kun luovutuspyynnössä tarkoitettunlaista tekoa, itse teon olematta Suomen lain mukaan rangaistava, Suomessa tehtynä olisi täällä pidettävä rikoksena.

Takavarikosta ja etsinnästä on säädetty pakkokeinolain (450/1987) 4 ja 5 luvussa.

Pakkokeinolain 4 luvun 1 §:n (541/2007) nojalla esine tai asiakirja voidaan takavarikoida, jos on syytä olettaa, että se voi olla todisteena rikosasiassa tai on rikoksella joltakulta viety taikka että tuomioistuin julistaa sen menetetyksi. Asiakirjaan rinnastetaan lainkohdan 2 ja 3 momentin mukaan myös datan muodossa oleva asiakirja eli tieto, joka on tietokoneessa tai muussa vastaavassa tietojärjestelmässä taikka sen tallennusalustalla.

Samoin luvun 15 a §:n 1 momentin (541/2007) mukaan esine, asiakirja tai data voidaan vieraan valtion viranomaisen pyynnöstä takavarikoida, jos se voi olla todisteena vieraan valtion viranomaisen käsiteltävänä olevassa rikosasiassa taikka se on rikoksella joltakulta viety. Esine voidaan myös takavarikoida, jos se on vieraan valtion tuomioistuimen antamalla päätöksellä julistettu rikoksen johdosta menetetyksi taikka jos voidaan aiheellisesti olettaa, että esine tullaan julistamaan rikoksen johdosta menetetyksi vieraan valtion viranomaisen käsiteltävänä olevassa asiassa.

Yllä oleva lainkohta tulee sovellettavaksi silloin, kun vieraan valtion viranomainen pyytää oikeusapupyynnöllä toimenpiteen suorittamista. Oikeusapupyynnön ei kuitenkaan tarvitse olla erillinen pyyntö, vaan se voi sisältyä rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista tarkoittavaan pyyntöön.

Pakkokeinolain 5 luvun 1 §:n 1 momentin (646/2003) mukaan, jos on syytä epäillä, että on tehty rikos, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi kuukautta vankeutta, saadaan rakennuksessa, huoneessa taikka suljetussa säilytyspaikassa tai suljetussa kulku-neuvossa, joka on sen hallinnassa, jota on syytä epäillä rikoksesta, toimittaa kotietsintä takavarikoitavan esineen tai omaisuuden löytämiseksi.

Lainkohdan 2 ja 3 momentissa on säädetty kotietsinnän edellytyksistä muissa kuin rikoksesta epäillyn hallinnassa olevissa tiloissa.

Yleisen luovutuslain 23 §:n 2 momentissa säädetään, että luovutus päätöksessään oikeusministeriöllä on valta määrätä, että takavarikoitu esine on annettava luovuttamista pyytäneen viranomaisen haltuun.

Artiklan 2 kohdassa määrätään, että pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli voi tilapäisesti pitää hallussaan edellä 1 kohdassa mainitun omaisuuden, mikäli se on oikeudenkäynnin kohteena tai sitä tarvitaan oikeudenkäynnissä sen alueella tai kyseinen sopimuspuoli voi tilapäisesti luovuttaa omaisuuden ehdolla, että se palautetaan ilman kustannuksia.

Mainitun artiklan 3 kohta velvoittaa pyynnön tehneen sopimuspuolen palauttamaan luovutetun omaisuuden pyynnön vastaanottaneelle sopimuspuolelle ilman kustannuksia ja mahdollisimman pikaisesti oikeudenkäynnin päättymisen jälkeen, mikäli pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli on pyytänyt tai mikäli sen lainsäädäntö tai kolmannen osapuolen oikeuksien turvaaminen niin vaatii.

Artiklan 4 kohdan mukaan pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön niin salliessa ja pyynnön esittäneen sopimuspuolen pyytäessä omaisuus on luovutettava sille siitä huolimatta, ettei henkilöä voida luovuttaa kuolemantapauksen, katoamisen tai karkaamisen johdosta.

Pakkokeinolain 15 a §:n (10/1994) 3 momentissa säädetään, että jos esine tai asiakirja on takavarikoitu käytettäväksi todisteena vieraan valtion viranomaisen käsiteltävänä olevassa rikosasiassa, voi tuomioistuin takavarikosta päättäneen viranomaisen pyynnöstä päättää, että esine tai asiakirja saadaan tarvittaessa luovuttaa pyynnön esittäneen vieraan valtion viranomaiselle velvoituksin, että esine tai asiakirja on palautettava sen jälkeen kun sitä ei enää tarvita todisteena rikosasiassa. Tuomioistuin voi kuitenkin määrätä, että esinettä tai asiakirjaa ei tarvitse palauttaa, jos palauttaminen olisi ilmeisesti epätarkoituksenmukaista.

Rikoksen avulla hankittujen esineiden palauttamisesta omistajalleen vieraaseen valtioon ei ole erikseen lailla säädetty. Sanotunlaisia määräyksiä sisältyy kuitenkin keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehtyyn yleissopimukseen, jonka määräykset on saatettu lailla 148/2004 voimaan sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut. Yleissopimuksen 8 artiklan 1 kappaleen mukaan pyynnön vastaanottanut jäsenvaltio voi pyynnön esittäneen jäsenvaltion pyynnöstä ja rajoittamatta

vilpittömässä mielessä toimineiden kolmansien osapuolien oikeuksia antaa rikoksen avulla hankittuja esineitä pyynnön esittäneen jäsenvaltion haltuun niiden palauttamiseksi oikealle omistajalleen.

Ottaen kuitenkin huomioon, että edellä käsitellyn pakkokeinolain 15 a §:n 1 momentin mukaan vieraan valtion viranomaisen pyynnöstä voidaan takavarikoida esine, asiakirja tai data myös silloin kun se on rikoksella joltakulta viety, seuraa siitä välttämättä, että tällainen esine, asiakirja tai data tulee voida myös palauttaa oikealle omistajalleen. Jos esineen omistajasta ei ole epäselvyyttä eikä vilpittömässä mielessä toimineiden kolmansien osapuolten oikeuksia rajoiteta, rikoksen avulla hankittuja esineitä tulee voida palauttaa myös muihin kuin Euroopan unionin jäsenvaltioihin.

18 artikla. *Erityissääntö.* Artiklan 1 kohdassa määrätään, että pyynnön esittänyt sopimuspuoli ei saa asettaa syytteeseen, tuomita tai vangita luovutettua henkilöä tai muulla tavoin rajoittaa hänen henkilökohtaista vapauttaan muusta ennen hänen luovuttamistaan tehdystä rikoksesta kuin:

(a) rikoksesta, josta tai rikoksista, joista hänet on luovutettu;

(b) vastaavasta tai lievemmästä rikoksesta, joka ilmenee niistä tosiseikoista, joiden perusteella hänet oli luovutettu, mikäli rikos on sellainen, josta hänet olisi voitu luovuttaa tämän sopimuksen nojalla; tai

(c) pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön niin salliessa, mistä tahansa muusta rikoksesta, josta voidaan tämän sopimuksen nojalla luovuttaa ja jonka suhteen pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli antaa suostumuksensa,

ellei henkilöllä ole ensin ollut tilaisuutta poistua luovuttamista pyytäneen valtion alueelta ja ellei hän ole poistunut sieltä 45 päivän kuluessa sen jälkeen kun estettä ei enää ollut tai hän on sinne vapaaehtoisesti palannut sieltä poistuttuaan.

Artiklan 1 kohta vastaa asiallisesti yleisen luovutuslain 12 §:n 1 momentin säännöstä. Lainkohdan mukaan luovuttamispyyntöön suostuttaessa on soveltuvilta osin asetettava ehdoksi, että luovutettua henkilöä ei saa siinä valtiossa, jolle hänet luovutetaan, ilman 32

§:ssä tarkoitettua (oikeusministeriön) lupaa asettaa syytteeseen tai rangaista muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta eikä luovuttaa edelleen toiselle valtiolle, paitsi siinä tapauksessa, ettei hän ole poistunut maasta 45 päivän kuluessa sen jälkeen kun estettä ei enää ollut taikka hän on sinne palannut sieltä poistuttuaan.

Artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan erityissääntö ei estä pyynnön esittänyttä sopimuspuolta ryhtymästä artiklassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin luovutuskelpoisesta vastaavasta tai lievemmästä rikoksesta, joka ilmenee niistä tosiseikoista, joiden perusteella hänet oli luovutettu.

Edellä lausuttu ei ole ristiriidassa yleisen luovutuslain 12 §:n 1 momentin ilmaisun ”muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta” kanssa, sillä vakiintuneen tulkinnan mukaan ”muusta ennen luovuttamisesta tehdystä rikoksesta” ei ole kysymys silloin, kun ”uusi” rikos ilmenee luovuttamisen perusteena olleista tosiseikoista.

Artiklan 1 kohdan c alakohta liittyy tilanteeseen, jossa oikeusministeriö voi yleisen luovuttamislain 32 §:n nojalla luovuttamisen ehtojen estämättä vieraan valtion pyynnöstä antaa luvan siihen, että luovutettu henkilö saadaan asettaa syytteeseen tai häntä rangaista muusta ennen luovuttamista tehdystä rikoksesta kuin siitä, jonka perusteella luovuttaminen on tapahtunut, taikka luovuttaa edelleen muulle valtiolle.

Artiklan 2 kohdassa määrätään, että sopimuspuoli, jonka suostumusta pyydetään edellä selostetun 1 kohdan c alakohdan nojalla voi vaatia minkä tahansa artiklassa 9 mainitun asiakirjan, selostuksen tai ilmoituksen esittämistä. Yleisen luovutuslain 32 §:n 1 momentin (1287/2003) mukaan suostumusta tarkoittavaan pyyntöön ja luovuttamiselle määrättyihin ehtoihin sovelletaan vastaavasti, mitä on säädetty luovuttamisesta Suomesta. Luovuttamisesta Suomesta on säädetty yleisen luovutuslain 2-25 §:ssä, mikä tarkoittaa, että suostumusta tarkoittavaan pyyntöön tulee liittää sama selvitys kuin varsinaiseen luovutuspyyntöön.

19 artikla. *Edelleen luovutus.* Artiklan 1 kohdan mukaan pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen luovutettua henkilön pyynn-

nön esittäneelle sopimuspuolelle, häntä ei saa luovuttaa tai siirtää edelleen viimeksi mainitun alueen ulkopuolelle rikoksesta, joka on tehty ennen hänen luovuttamistaan, ellei (a) henkilöllä ole ollut tilaisuutta poistua Suomesta tai vastaavasti Hongkongin erityishallintoalueelta eikä hän ole näin tehnyt 45 päivän kuluessa sen jälkeen kun estettä ei enää ollut tai hän on sinne vapaaehtoisesti palannut sieltä poistuttuaan, tai (b) pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli suostuu edelleen luovuttamiseen.

Tässä yhteydessä viitataan siihen, mitä edellä artiklan 18 yhteydessä on todettu luovutetun henkilön asettamisesta syytteen, tuomitsemisesta tai hänen henkilökohtaisen vapautensa rajoittamisesta muusta ennen hänen luovuttamistaan tehdystä rikoksesta.

Artiklan 2 kohta sisältää samansisältöisen määräyksen kuin edellä selostettu 18 artiklan (2) kohta.

20 artikla. *Suostumukseen perustuva luovuttaminen.* Artiklan 1 kohdan mukaan, mikäli henkilö suostuu luovuttamiseen pyynnön esittäneelle sopimuspuolelle, pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli voi lainsäädäntönsä mukaisesti luovuttaa henkilön mahdollisimman pikaisesti ilman asian enempää käsitelyä.

Yleisessä luovutuslaissa ei ole säännöksiä luovutettavan suostumuksen vaikutuksesta luovutusmenettelyyn. Luovutettavan suostumus luovuttamiseen vaikuttaa kuitenkin useimmiten luovutusmenettelyn keston. Mikäli luovutettava henkilö ei käytä yleisen luovutuslain 16 §:n 1 momentin hänelle suomaa oikeutta saattaa luovuttamisen lailliset edellytykset korkeimman oikeuden arviotavaksi eikä oikeusministeriökään pyydä asiasta korkeimman oikeuden lausuntoa, luovutusmenettely yleensä nopeutuu jonkin verran.

Artiklan 2 kohdan mukaan erityissääntöä ja edelleen luovutusta koskevia artikloita 18 ja 19 sovelletaan tämän artiklan mukaisesti luovutettuun henkilöön siinä määrin kuin pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädäntö edellyttää.

21 artikla. *Kauttakulku.* Artiklan 1 kohdassa todetaan, että sopimuspuoli voi suostua

kauttakulkuun alueensa kautta lainsäädäntönsä niin salliessa kirjallisen pyynnön perusteella.

Yleisen luovutuslain 33 §:n 1 momentin nojalla oikeusministeriö voi antaa luvan siihen, että vieraasta valtiosta toiseen vieraaseen valtioon luovutettava henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen, saadaan kuljettaa Suomen kautta.

Artiklan 2 kohta oikeuttaa sopimuspuolen, jonka alueen kautta kauttakulku tapahtuu, pyytämään 9 artiklan 2 kohdan b alakohdassa mainittujen tietojen esittämistä. Tiedoilla tarkoitetaan selostusta jokaisesta luovutuspyynnössä tarkoitettusta rikoksesta ja kunkin rikoksen osalta kyseeseen tulevista teoista ja laiminlyönneistä.

22 artikla. *Voimaantulo,* voimassaolon keskeyttäminen ja päättyminen. Artiklan 1 kohdan mukaan sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua siitä päivästä, jona sopimuspuolet ovat kirjallisesti ilmoittaneet toisilleen, että ne ovat omalta kohdaltaan täyttäneet sopimuksen voimaantulon edellytykset.

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimusta sovelletaan sekä ennen sen voimaantuloa että voimaantulon jälkeen tehtyihin rikoksiin.

Artiklan 3 kohdan mukaan kumpikin sopimuspuoli voi milloin tahansa keskeyttää sopimuksen soveltamisen tai saattaa sen soveltamisen päättymään toimittamalla ilmoituksen toiselle sopimuspuolelle 9 artiklan 1 kohdassa mainittujen viranomaisten (oikeusministeriöiden) välityksellä. Sopimuksen soveltaminen keskeytyy, kun toinen sopimuspuoli on vastaanottanut ilmoituksen. Sopimus lakkaa olemasta voimassa kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun toinen sopimuspuoli vastaanottaa sopimuksen soveltamisen päättymistä koskevan ilmoituksen.

2 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Pykälä sisältää niin sanotun blanco-muotoisen lain säännöksen, jonka mukaan Suomen hallituksen ja Kiinan kansantasavallan Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen välillä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat voi-

massa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §. Lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella. Laki on tarkoitus saattaa voimaan samana ajankohtana kuin sopimus.

3 Voimaantulo

Sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua siitä päivästä, jona sopimuspuolet ovat kirjallisesti ilmoittaneet toisilleen, että ne ovat omalta kohdaltaan täyttäneet sopimuksen voimaantulon edellyttämät vaatimukset. Esitykseen sisältyvä lakiehdotus ehdotetaan tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset riippu-

matta siitä, onko määräys ristiriidassa vai ei Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa.

Edellä mainitun mukaisesti sopimuksessa on useita määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Sopimuksen keskeisiä elementtejä ovat aineellisia määräyksiä sisältävät sopimusmääräykset. Tällaisia ovat erityisesti sopimuksen 2-9 ja 12-21 artikla.

Sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Sopimus voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamiseksi voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että

Eduskunta hyväksyisi rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen tasavallan hallituksen ja Kiinan kansantasavallan Hongkongin erityishallintoalueen välillä Hongkongissa 20 päivänä toukokuuta 2005 tehdyn sopimuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotus***Laki****rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Kiinan kansantasavallan Hongkongin erityishallintoalueen kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen tasavallan hallituksen ja Kiinan kansantasavallan Hongkongin erityishallintoalueen hallituksen välillä Hongkongissa 20 päivänä toukokuuta 2005 tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat mää-

räykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §
Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Helsingissä 7 päivänä helmikuuta 2013

Pääministerin sijainen, valtiovarainministeri

JUTTA URPIAINEN

Oikeusministeri *Anna-Maja Henriksson*

Sopimusteksti

SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN
JA KIINAN KANSANTASAVALLAN
HONGKONGIN ERITYISHALLINTO-
ALULEEN HALLITUKSEN VÄLINEN
SOPIMUS RIKOKSEN JOHDOSTA TA-
PAHTUVASTA LUOVUTTAMISESTA

AGREEMENT BETWEEN THE GOV-
ERNMENT OF THE REPUBLIC OF FI-
NAND AND THE GOVERNMENT OF
THE HONG KONG SPECIAL
ADMINISTRATIVE REGION OF THE
PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA CON-
CERNING SURRENDER OF FUGITIVE
OFFENDERS

Suomen tasavallan hallitus ja Kiinan kansantasavallan Hongkongin erityishallintoalueen (jäljempänä Hongkongin erityishallintoalue) hallitus, joka on saanut Kiinan kansantasavallan keskushallitukselta asianmukaisen valtuutuksen tehdä tämä sopimus,

The Government of the Republic of Finland and the Government of the Hong Kong Special Administrative Region of the People's Republic of China ("Hong Kong Special Administrative Region") having been duly authorized to conclude this agreement by the Central People's Government of the People's Republic of China and,

tahtoen säädellä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta;
ovat sopineet seuraavaa:

Desiring to make provision for the reciprocal surrender of fugitive offenders;
Have agreed as follows:

1 artikla

Article 1

*Luovutusvelvollisuus**Obligation to surrender*

Sopimuspuolet suostuvat luovuttamaan toisilleen tämän sopimuksen määräysten mukaisesti henkilöt, jotka tavataan pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen alueella ja joita pyynnön esittänyt sopimuspuoli etsii syyte-toimenpiteitä tai rangaistuksen täytäntöönpanoa varten 2 artiklassa mainitun rikoksen pe-
rusteella.

The Parties agree to surrender to each other, subject to the provisions laid down in this Agreement, any person who is found in the jurisdiction of the Requested Party and who is wanted by the Requesting Party for prosecution, or for the imposition or enforcement of a sentence in respect of an offence described in Article 2.

2 artikla

Article 2

*Rikokset**Offences*

(1) Luovuttamiseen suostutaan jäljempänä olevaan luetteloon sisältyvästä rikoksesta, sikäli kun siitä kummankin sopimuspuolen lainsäädännön mukaan saattaa seurata rangaistuksena vankeutta tai muuta vapaudenmenetystä enemmän kuin yksi vuosi ja sikäli kun sellaisesta rikoksesta voidaan pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan luovuttaa:

(1) Surrender shall be granted for an offence coming within any of the following categories of offences insofar as it is according to the laws of both Parties punishable by imprisonment or other form of detention for more than one year, or by a more severe penalty and insofar as such offence is one for which surrender may be granted under the law of the Requested Party:

- (a) murha tai tappo;
- (b) haavoittamiseen, pahoinpitelyyn, vaka-

- (a) Murder or manslaughter;
- (b) Offences involving wounding, injuring,

van ruumiinvamman aiheuttamiseen, toisen hengen tai turvallisuuden vaarantamiseen tai surmaamisella tai vakavalla ruumiillisella vammalla uhkaamiseen liittyvät rikokset;

(c) seksuaalirikokset, mukaan lukien seksuaalisen itsemääräämisoikeuden loukkaaminen; raiskaus; sukupuoliyhteyteen tai seksuaaliseen tekoon pakottaminen tai seksuaalinen hyväksikäyttö; sukupuolisiveellisyyttä loukkaava käyttäytyminen; lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset;

(d) ihmisryöstö, kaappaaminen, laitton vangitseminen; panttivangin ottaminen, orjakauppa tai muu ihmiskauppa;

(e) huumausaineista ja psykotrooppisista aineista annettujen lakien säännösten rikkominen;

(f) varkaudesta annettujen lakien säännösten rikkominen; ryöstö; murtovarkaus; kiristäminen; varastetun tavaran käsittely ja vastaanottaminen;

(g) petoksesta, kavalluksesta tai muusta epärehellisyydestä, mukaan lukien velallisenä tehdystä petoksesta tai epärehellisyydestä annettujen lakien rikkominen; omaisuuden, rahan arvopapereiden tai rahallisen edun saaminen väärin perustein; kavallukseen tähtäävä salaliitto;

(h) rahan väärentämiseen, väärentämiseen tai väärennöksen liikkeelle laskemiseen liittyvät rikokset;

(i) yhtiöihin liittyvät rikokset, mukaan lukien toimihenkilöiden, johtajien ja perustajien tekemät rikokset;

(j) konkurssista annettujen lakien säännösten rikkominen;

(k) lahjonnasta ja korruptiosta annettujen lakien säännösten rikkominen;

(l) väärä vala ja oikeudenkäyttöä vastaan tehdyt rikokset,

(m) murhapoltto; omaisuuden vahingoittaminen;

(n) merirosvous;

(o) lapsikaappaus tai lapsen heitteillejättö;

(p) paritus;

(q) julkiseen talouteen, veroihin tai tulleihin liittyvät rikokset huolimatta siitä, että pyynnön vastaanottaneen valtion lainsäädäntö ei määrää samanlaista veroa tai tullia tai siihen ei sisälly samanlaista veroa, tullia tai tullisäännöstelyä kuin pyynnön esittäneen sopimuspuolen lainsäädännössä;

causing grievous bodily harm; endangering the life or safety of any person; threatening to kill or cause grievous bodily harm;

(c) Offences of a sexual nature including sexual violation; rape; sexual assault; indecent assault; sexual offences against children;

(d) Kidnapping; abduction; false imprisonment; taking a hostage; dealing or trafficking in slaves or other persons;

(e) Offences against laws relating to drugs including narcotics and psychotropic substances;

(f) Offences against the laws relating to theft; robbery; burglary; black-mail or extortion; handling or receiving property;

(g) Offences against the laws relating to fraud, embezzlement or other forms of dishonesty including fraud or dishonesty by a debtor; obtaining property; money, valuable securities or pecuniary advantage by false pretences; conspiracy to defraud;

(h) Offences relating to counterfeiting, forgery or uttering;

(i) Offences relating to companies including offences committed by officers, directors and promoters;

(j) Offences against bankruptcy law;

(k) Offences against the laws relating to bribery and corruption;

(l) Perjury and offences relating to obstructing or defeating the course of justice;

(m) Arson; criminal damage to property;

(n) Piracy;

(o) Stealing or abandoning a child;

(p) Procuring sexual intercourse;

(q) Offences relating to fiscal matters, taxes or duties, notwithstanding that the law of the Requested Party does not impose the same kind of tax or duty or does not contain a tax, duty or customs regulation of the same kind as the Requesting Party;

(r) rikoksen tuottaman hyödyn hallussapitoon tai rahanpesuun liittyvät rikokset;

(s) rikokset, joiden osalta luovuttaminen on sallittu sopimuspuolia sitovien kansainvälisten sopimusten nojalla; rikokset, jotka perustuvat sopimuspuolia sitovien kansainvälisten järjestöjen päätöksiin;

(t) avunanto, yllytys tai salahanke sellaisen rikoksen tekemiseen, josta voidaan tämän sopimuksen nojalla luovuttaa, tai sellaisen rikoksen edistäminen, neuvominen, teettäminen, osallisuus, suosiminen tai yritys;

(u) mikä tahansa muu rikos, josta voidaan luovuttaa kummankin sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti.

(2) Mikäli luovuttamista pyydetään rangaistuksen täytäntöönpanoa varten, lisäedellytyksenä on, että vankeutta tai vapausrangaistusta on suorittamatta vähintään kuusi kuukautta.

(3) Tätä artiklaa sovellettaessa ja määriteltäessä onko rikos rangaistava pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan riittää, että pyynnön kohteena olevan henkilön käyttäytyminen, ottaen huomioon väitetyt teot ja laiminlyönnit kokonaisuudessaan, täyttäisi rikoksen tunnusmerkistön siitä huolimatta, etteivät pyynnön esittäneen ja vastaanottaneen sopimuspuolen laissa säädetty tunnusmerkistöt ole samanlaiset.

(4) Sovellettaessa 2(1) artiklaa rikos katsotaan rikokseksi kummankin sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti, mikäli rikoksen tunnusmerkistön mukainen menettely oli pyynnön esittäneen sopimuspuolen lain säännösten vastaista silloin kun se tapahtui ja pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lain säännösten vastaista silloin kun luovutuspyyntö vastaanotettiin.

3 artikla

Omien kansalaisten luovuttaminen

(1) Suomen tasavallan hallitus varaa itselleen oikeuden kieltäytyä luovuttamasta Suomen kansalaisia. Hongkongin erityishallintoalueen hallitus varaa itselleen oikeuden kieltäytyä luovuttamasta Kiinan kansantasavallan

(r) Offences relating to the possession or laundering of the proceeds of crime;

(s) Offences for which surrender may be granted under international conventions binding on the Parties; offences created as a result of decisions of international organizations which are binding on the Parties;

(t) Aiding, abetting, counselling or procuring the commission of, inciting, being an accessory before or after the fact to, or attempting or conspiring to commit any offence for which surrender may be granted under this Agreement;

(u) Any other offence for which surrender may be granted in accordance with the laws of both Parties.

(2) Where surrender is requested for the purpose of enforcement of a sentence, a further requirement shall be that in the case of a period of imprisonment or detention at least six months remain to be served.

(3) For the purposes of this Article, in determining whether an offence is an offence punishable under the law of the Requested Party it shall be sufficient if the conduct of the person, examined by reference to the totality of the acts or omissions alleged against the person, would constitute an offence against that law, notwithstanding that the elements of the offence prescribed by the law of the Requesting Party are not identical with the elements prescribed by the law of the Requested Party.

(4) For the purposes of Article 2(1), an offence shall be an offence according to the laws of both Parties if the conduct constituting the offence was an offence against the law of the Requesting Party at the time it was committed and an offence against the law of the Requested Party at the time the request for surrender is received.

Article 3

Surrender of nationals

(1) The Government of the Republic of Finland reserves the right to refuse the surrender of its nationals. The Government of the Hong Kong Special Administrative Region reserves the right to refuse the surrender

kansalaisia.

(2) Pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen käyttäessä tätä oikeutta pyynnön esittänyt sopimuspuoli voi pyytää tapauksen saattamista pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen toimivaltaisille viranomaisille mahdollisia syytetoimenpiteitä varten.

4 artikla

Kuolemanrangaistus

Luovuttamisesta kieltäydytään, mikäli rikos, jonka perusteella luovuttamista tämän sopimuksen nojalla pyydetään, on pyynnön esittäneen sopimuspuolen lainsäädännössä säädetty rangaistavaksi kuolemanrangaistuksella.

5 artikla

Luovuttamisen perusta

Pyynnön esittäneen sopimuspuolen etsimä henkilö luovutetaan ainoastaan, mikäli;

(a) epäiltäessä henkilöä rikoksesta, näyttö olisi pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan riittävä henkilön asettamiseksi syyteeseen; tai

(b) rikoksesta tuomitun henkilön osalta voidaan riittävin perustein todeta, että kyseinen henkilö on pyynnön esittäneen sopimuspuolen tuomitsema henkilö.

6 artikla

Ehdottomat kieltäytymisperusteet

(1) Henkilöä ei luovuteta, mikäli pyynnön vastaanottaneella sopimuspuolella on perusteltua syytä olettaa:

(a) että rikos, josta henkilöä epäillään tai rikos, josta hänet on tuomittu, on luonteeltaan poliittinen rikos;

(b) että luovutuspyyntö, vaikka se näennäisesti perustuu rikokseen, josta voidaan luovuttaa, on itse asiassa esitetty tarkoituksin syyttää tai rangaista henkilöä hänen rotunsa, ihonväriinsä, etnisen alkuperänsä, sukupuolensa, uskontonsa, kansallisuutensa tai poliit-

of nationals of the People's Republic of China.

(2) Where the Requested Party exercises this right, the Requesting Party may request that the case be submitted to the competent authorities of the Requested Party in order that proceedings for prosecution of the person may be considered.

Article 4

Death penalty

If the offence for which surrender is requested under this Agreement is punishable according to the law of the Requesting Party with the death penalty, surrender shall be refused.

Article 5

Basis for surrender

A person sought by the Requesting Party shall be surrendered only if:

(a) in the case of a person accused of a criminal offence, the evidence is sufficient according to the law of the Requested Party to justify the committal for trial of that person; or

(b) in the case of a convicted person, there is sufficient evidence to establish that the person is the person convicted by a court of the Requesting Party.

Article 6

Mandatory refusal of surrender

(1) A person shall not be surrendered if the Requested Party has substantial grounds for believing:

(a) that the offence of which that person is accused or was convicted is an offence of a political character;

(b) that the request for surrender, though purporting to be made on account of an offence for which surrender may be granted, is in fact made for the purpose of prosecution or punishment on account of race, colour, ethnic origin, sex, religion, nationality or political

tisten mielipiteidensä johdosta; tai

(c) että henkilö, mikäli hänet luovutettaisiin,

(i) ei saisi puolueetonta oikeudenkäyntiä; tai

(ii) häntä rangaistaisiin, hänet vangittaisiin tai hänen henkilökohtaista vapauttaan muutoin rajoitettaisiin

hänen rotunsa, ihonväriinsä, etnisen alkuperänsä, sukupuolensa, uskontonsa, kansallisuutensa tai poliittisten mielipiteittensä johdosta.

(2) Artiklaa 6(1)(a) sovellettaessa poliittisena rikoksena ei pidetä rikosta, jonka suhteen kummallakin sopimuspuolella on monenkeskisen sopimuksen perusteella velvollisuus joko luovuttaa pyynnön kohteena oleva henkilö tai saattaa tapaus toimivaltaisille viranomaisilleen mahdollisia syyte-toimenpiteitä varten.

(3) Henkilöä ei luovuteta sellaisesta rikoksesta, josta hänet on lainvoimaisesti vapautettu, tuomittu tai armahdettu tai josta häntä ei voida pyynnön esittäneen tai vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan syyttää tai jos langettava tuomio on kumottu.

(4) Luovuttamiseen ei suostuta, mikäli pyynnön kohteena oleva rikos on sotilarikoksia koskevan lainsäädännön alainen rikos olematta samalla yleisen rikoslain säännösten alainen rikos.

(5) Kun henkilön luovuttamista pyydetään rangaistuksen täytäntöönpanoa varten, pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen tulee kieltäytyä luovuttamisesta, mikäli ilmenee, että pyynnön kohteena oleva henkilö on tuomittu poissaolevana, paitsi jos hänellä on mahdollisuus saada asia käsiteltyä uudelleen läsnä ollessaan, missä tapauksessa häntä pidetään tämän sopimuksen nojalla epäiltynä.

7 artikla

Harkinnanvaraiset kieltäytymisperusteet

(1) Luovuttamisesta voidaan kieltäytyä, milloin pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen harkinnan mukaan:

(a) rikos ei ole kaikki olosuhteet huomioon ottaen riittävän vakava pyynnön kohteena olevan henkilön luovuttamiseksi;

(b) syytteen nostaminen, asian saattaminen

opinions; or

(c) that person might, if returned -

(i) be prejudiced at that person's trial; or

(ii) be punished, detained or restricted in his or her personal liberty

by reason of race, colour, ethnic origin, sex, religion, nationality or political opinions.

(2) For the purposes of Article 6(1)(a), an offence of a political character does not include any offence in respect of which both Parties have an obligation in accordance with a multilateral agreement either to surrender the person sought or to submit the case to their competent authorities for decision as to prosecution.

(3) A person who has been finally acquitted, convicted or pardoned or whose prosecution is barred or whose conviction has been set aside under the law of the Requesting or the Requested Party for any offence set out in the request shall not be surrendered for that offence.

(4) Surrender shall not be granted if the offence for which surrender is sought is an offence under military law which is not also an offence under ordinary criminal law.

(5) Where the surrender of a person is requested for the purpose of enforcement of sentence, the Requested Party shall refuse surrender if it appears that the conviction was obtained in the person's absence, unless the person has the opportunity to have the case retried in his or her presence, in which case the person shall be considered as an accused person under this Agreement.

Article 7

Discretionary refusal of surrender

(1) surrender may be refused if the Requested Party considers that:

(a) the offence is, having regard to all the circumstances, not sufficiently serious to warrant the surrender of the person sought;

(b) there has been excessive delay, for rea-

tuomioistuimen käsiteltäväksi taikka rangaistuksen tai siitä jäljellä olevan osan täytäntöönpano on kohtuuttomasti viivästynyt pyynnön kohteena olevasta henkilöstä riippumattomista syistä;

(c) henkilön luovuttaminen saattaisi johtaa siihen, että sopimuspuoli rikkoo kansainvälisten sopimusten mukaisia velvoitteitaan;

(d) tapauksen olosuhteet ovat sellaiset, että luovuttaminen olisi ristiriidassa humanitaaristen näkökohtien kanssa, ottaen huomioon pyynnön kohteena olevan henkilön ikä, terveys tai muut hänen henkilökohtaiset olosuhteensa; tai

(e) pyynnön kohteena oleva henkilö on tuomittu tai hänet voitaisiin asettaa syytteeseen tai tuomita pyynnön esittäneen sopimuspuolen tuomioistuimessa, jolle on annettu tuomiovalta vain tilapäisesti tai erityisissä poikkeusoloissa.

(2) Pynnön vastaanottanut sopimuspuoli voi kieltäytyä luovuttamasta henkilöä rikoksesta, joka sen lainsäädännön mukaan on tehty sen tuomiovaltaan kuuluvalla alueella. Jos pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli kieltäytyy luovuttamasta tällä perusteella, pyynnön esittänyt sopimuspuoli voi pyytää, että tapaus saatetaan ensiksi mainitun sopimuspuolen toimivaltaisille viranomaisille mahdollisia syytetoimenpiteitä varten.

(3) Pynnön vastaanottanut sopimuspuoli voi kieltäytyä luovuttamisesta, mikäli muun kuin sopimuspuolen tuomioistuin tai muu viranomainen on lainvoimaisesti vapauttanut, tuominnut tai armahtanut henkilön pyynnön kohteena olevasta rikoksesta ja mikäli hänet oli tuomittu, rangaistus on suoritettu kokonaan tai se ei enää ole täytäntöön pantavissa.

(4) Pynnön vastaanottanut sopimuspuoli voi kieltäytyä luovuttamisesta, jos pyyntö liittyy:

(a) henkilön asettamiseen syytteeseen rikoksesta, jota koskeva syyteoikeus olisi vanhentunut, mikäli rikos olisi tehty pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen alueella; tai

(b) rangaistuksen täytäntöönpanoon, mikäli rangaistusta, jos se olisi tuomittu pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen alueella, ei voitaisi enää panna täytäntöön.

sons which cannot be imputed to the person sought, in bringing charges, in bringing the case to trial or in making the person serve his or her sentence or the remainder thereof;

(c) the surrender of the person might place that Party in breach of its obligations under international treaties;

(d) in the circumstances of the case, the surrender would be incompatible with humanitarian considerations in view of the age, health or other personal circumstances of the person sought; or

(e) the person whose surrender is requested has been sentenced or would be liable to be tried or sentenced in the Requesting Party by an extraordinary or ad hoc court or tribunal.

(2) The Requested Party may refuse to surrender a person for an offence which is regarded by its law as having been committed within the jurisdiction of its courts. If the Requested Party so refuses, the Requesting Party may request that the case be submitted to its competent authorities in order that proceedings for prosecution be considered.

(3) The Requested Party may refuse surrender where the person sought has been finally acquitted, convicted or pardoned in a third jurisdiction for the same offence for which surrender is requested and, if convicted, the sentence imposed has been fully enforced or is no longer enforceable.

(4) The Requested Party may refuse surrender if the request relates to:

(a) the prosecution of a person for an offence which, had it been committed within the jurisdiction of the Requested Party, could no longer be prosecuted by reason only of lapse of time; or

(b) the enforcement of a sentence which, had it been imposed within the jurisdiction of the Requested Party, could no longer be enforced.

8 artikla

Luovutuksen lykkääminen

(1) Mikäli pyynnön kohteena oleva henkilö on syytteessä tai hän suorittaa rangaistusta tai hän on vapautensa menettäneenä pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen alueella muun kuin pyynnössä tarkoitettun rikoksen johdosta, luovuttamista voidaan lykätä oikeudenkäynnin päättymiseen, tuomitun rangaistuksen täytäntöönpanon päättymiseen tai hänen vapauttamiseensa saakka, asian laadun mukaan.

(2) Mikäli joku kolmas taho on aikaisemmin luovuttanut pyynnön kohteena olevan henkilön syytetoimenpiteitä tai rangaistuksen täytäntöönpanoa varten, pyynnön suhteen ei ryhdytä toimenpiteisiin ennen kuin kyseisen kolmannen tahon kanssa tehdyn sopimuksen mahdollisesti edellyttämä määrä-aika on kulunut.

9 artikla

Luovutuspyyntö ja liitännäisasiakirjat

(1) Luovutuspyynnöt ja niihin liittyvät asiakirjat tulee

(a) Suomen oikeusministeriön toimittaa Hongkongin erityishallintoalueen oikeusministeriölle, Suomen ollessa pyynnön esittävä sopimuspuoli;

(b) Hongkongin erityishallintoalueen oikeusministeriön toimittaa Suomen oikeusministeriölle, Hongkongin erityishallintoalueen ollessa pyynnön esittävä sopimuspuoli, tai toimittaa sopimuspuolten mahdollisesti hyväksymien muiden viranomaisten välityksellä.

(2) Pyyntöön on liitettävä:

(a) mahdollisimman tarkka kuvaus pyynnön kohteena olevasta henkilöstä ja muut sellaiset tiedot, jotka voivat auttaa selvittämään hänen henkilöllisyytensä, kansalaisuutensa ja olinpaikkansa;

(b) selostus jokaisesta luovutuspyynnössä tarkoitettusta rikoksesta ja kunkin rikoksen osalta kyseeseen tulevista teoista ja laiminlyönneistä; ja

(c) selostus kunkin rikoksen osalta kyseeseen tulevan lain säännöksen sisällöstä sekä

Article 8

Postponement of surrender

(1) If the person sought is being proceeded against or is under punishment or is detained in the jurisdiction of the Requested Party in connection with any offence other than that for which surrender is requested, surrender may be deferred until the conclusion of the proceedings, the enforcement of any punishment imposed or the release from detention, as the case may be.

(2) When the person whose surrender is requested was previously surrendered by a third jurisdiction for prosecution or enforcement of sentence, no action shall be taken pursuant to such request until such time has elapsed as is required by any agreement with that third jurisdiction.

Article 9

The request and supporting documents

(1) Requests for surrender and related documents shall -

(a) where Finland is the Requesting Party, be made by the Ministry of Justice of Finland to the Department of Justice of the Hong Kong Special Administrative Region;

(b) where the Hong Kong Special Administrative Region is the Requesting Party, be made by the Department of Justice of the Hong Kong Special Administrative Region to the Ministry of Justice of Finland, or be made through such other appropriate authorities as may be agreed by the Parties.

(2) The request shall be accompanied by:

(a) as accurate a description as possible of the person sought, together with any other information which would help to establish that person's identity, nationality and location;

(b) a statement of each offence for which surrender is sought and a statement of the relevant acts and omissions in respect of each offence; and

(c) a statement of the provisions of the law describing the offence for which surrender is

ilmoitus kunkin rikoksen enimmäisrangaistuksesta sekä siitä, milloin syyteoikeus tai rangaistuksen täytäntöönpano kunkin rikoksen osalta vanhenee.

(3) Jos pyyntö koskee epäiltyä, siihen tulee liittää myös pyynnön esittäneen sopimuspuolen tuomarin tai muun toimivaltaisen viranomaisen antama vangitsemismääräys ja sellainen näyttö, joka pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan oikeuttaisi syytteen nostamiseen, mikäli rikos olisi tehty sen alueella.

(4) jos pyyntö liittyy jo syylliseksi todettuun tai rangaistukseen tuomittuun henkilöön, siihen tulee liittää myös jäljennös tuomiosta tai rangaistusta koskevasta todistuksesta, sekä

(a) jos henkilö on todettu syylliseksi, mutta häntä ei ole vielä tuomittu rangaistukseen, asianomaisen tuomioistuimen tästä antama todistus sekä jäljennös vangitsemismääräyksestä; tai

(b) jos henkilö on tuomittu rangaistukseen, todistus rangaistuksen täytäntöönpanokelpoisuudesta ja kuinka paljon rangaistuksesta on vielä suoritettava.

10 artikla

Oikeaksi todistaminen

(1) Asiakirja, joka artiklan 9 nojalla liitetään luovutuspyyntöön, on hyväksyttävä todisteena luovutusmenettelyssä, mikäli se on asianmukaisesti oikeaksi todistettu.

(2) Asiakirja on oikeaksi todistettu, mikäli se on:

(a) pyynnön esittäneen sopimuspuolen tuomarin tai viranomaisen allekirjoittamaa ja todistama; ja

(b) vahvistettu pyynnön esittäneen toimivaltaisen viranomaisen virallisella leimalla.

(3) Luovutuspyyntöön liitettyjen asiakirjojen oikeaksi todistetut jäljennökset hyväksytään luovutusmenettelyssä.

requested and a statement of the punishment which can be imposed therefor and any time limit on the institution of proceedings or on the enforcement of any punishment for that offence.

(3) If the request relates to an accused person, it shall also be accompanied by a copy of the warrant of arrest issued by a judge, magistrate or other competent authority of the Requesting Party and by such evidence as, according to the law of the Requested Party, would justify committal for trial if the offence had been committed within the jurisdiction of the Requested Party.

(4) If the request relates to a person already convicted or sentenced, it shall also be accompanied by a copy of the certificate of the conviction or sentence, and

(a) if the person was convicted but not sentenced, a statement to that effect by the appropriate court and a copy of the warrant of arrest; or

(b) if the person was sentenced, a statement indicating that the sentence is enforceable and how much of the sentence has still to be served.

Article 10

Authentication

(1) Any document that, in accordance with Article 9, accompanies a request for surrender shall, if duly authenticated, be admitted in evidence in proceedings relating to the examination of the request.

(2) A document is duly authenticated if it purports to be:

(a) signed or certified by a judge, magistrate or an official of the Requesting Party; and

(b) sealed with the official seal of a competent authority of the Requesting Party.

(3) Authenticated translations of documents submitted in support of a request for surrender shall be admitted for all purposes in proceedings for surrender.

11 artikla

Asiakirjojen kieli

Kaikki tämän sopimuksen nojalla esitetyt asiakirjat on laadittava suomen, ruotsin tai englannin kielellä tai käännettävä jollekin näistä kielistä silloin kun Suomi on pyynnön vastaanottava sopimuspuoli ja laadittava kiinän tai englannin kielellä tai käännettävä toiselle näistä kielistä silloin kun Hongkongin erityishallintoalue on pyynnön vastaanottava sopimuspuoli.

12 artikla

Väliaikainen säilöönottaminen

(1) Kiireellisissä tapauksissa henkilö voidaan pyynnön esittäneen sopimuspuolen anomuksesta ottaa väliaikaisesti säilöön pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti.

(2) Väliaikaista säilöönottamista koskevaan anomukseen on liitettävä:

(a) ilmoitus aikomuksesta pyytää henkilö luovutettavaksi,

(b) ilmoitus häntä koskevan vangitsemismääräyksen tai tuomion olemassaolosta;

(c) tiedot hänen henkilöllisyydestään, kansalaisuudestaan ja todennäköisestä olinpaikastaan;

(d) henkilöä koskeva kuvaus;

(e) lyhyt kuvaus rikoksesta ja tapaukseen liittyvistä tosiseikoista,

(f) ilmoitus rikoksen enimmäisrangaistuksesta tai jo tuomitusta rangaistuksesta; ja

(g) soveltuviissa tapauksissa, kuinka paljon rangaistuksesta on vielä suorittamatta.

(3) Väliaikaista säilöön ottamista koskeva anomus voidaan toimittaa 9(1) artiklassa mainittujen viranomaisten välillä millä tahansa tavalla, josta voidaan tuottaa kirjallinen todistuskappale tai Kansainvälisen rikospoliisijärjestön (Interpol) välityksellä.

(4) Pyyntöä kohteena oleva henkilö voidaan päästää vapaaksi 45 päivän kuluttua säilöön ottamisesta, mikäli luovutuspyyntöä ja siihen liitettäviä asiakirjoja ei ole toimitettu. Henkilön vapauttaminen tämän kappaleen mukaisesti ei estä luovutusmenettelyn käynnistymistä.

Article 11

Language and documentation

All documents submitted in accordance with this Agreement shall be in or translated into Finnish, Swedish or English where Finland is the Requested Party and in or translated into Chinese or English where the Hong Kong Special Administrative Region is the Requested Party.

Article 12

Provisional arrest

(1) In urgent cases the person sought may, in accordance with the law of the Requested Party, be provisionally arrested on the application of the Requesting Party.

(2) An application for provisional arrest shall contain:

(a) a statement of intention to request the surrender of the person sought;

(b) a statement of the existence of a warrant of arrest or a judgment of conviction against that person;

(c) information concerning the person's identity, nationality and probable location;

(d) a description of the person;

(e) a brief description of the offence and the facts of the case;

(f) a statement of the sentence that can be or has been imposed for the offence; and

(g) where applicable, how much of that sentence remains to be served.

(3) An application for provisional arrest may be transmitted by any means affording a record in writing through the authorities specified under Article 9(1) or through the International Criminal Police Organisation (Interpol).

(4) The provisional arrest of the person sought shall be terminated upon the expiration of 45 days from the date of arrest if the request for surrender and supporting documents have not been received. The release of a person pursuant to this paragraph shall not

nistämistä tai jatkamista, mikä pyyntö ja siihen liitettävät asiakirjat saapuvat myöhemmin.

13 artikla

Lisätiedot

(1) Mikäli pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli havaitsee pyynnön esittäneen sopimuspuolen toimittamat tiedot riittämättömiksi tämän sopimuksen nojalla tehtävää päätöstä varten, ensiksi mainitun sopimuspuolen tulee pyytää tarpeelliset lisätiedot ja se voi asettaa määrääjän tietojen toimittamiselle.

(2) Mikäli pyynnön kohteena oleva henkilö on otettu säilöön ja toimitetut lisätiedot eivät ole riittävät tai niitä ei ole vastaanotettu asetussa määräajassa, henkilö voidaan vapauttaa. Vapauttaminen ei estä pyynnön esittänyttä sopimuspuolta esittämästä uutta pyyntöä henkilön luovuttamiseksi saman rikoksen perusteella.

14 artikla

Kilpailevat pyynnöt

(1) Mikäli sopimuspuoli ja toinen valtio, jonka kanssa joko Suomella tai Hongkongin erityishallintoalueella on rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskeva sopimus tai järjestely, taikka pyynnön vastaanottanutta sopimuspuolta velvoittavan monenkeskisen sopimuksen nojalla tai pyynnön vastaanottanutta sopimuspuolta sitovan kansainvälisen järjestön päätöksellä perustettu kansainvälinen tuomioistuin pyytävät samanaikaisesti henkilön luovuttamista, pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli ratkaisee asian ottaen huomioon kaikki olosuhteet, mukaan lukien:

(a) (i) tällaiseen sopimukseen tai järjestelyyn sisältyvät ehdot; tai tapauksesta riippuen

(ii) kansainvälisen tuomioistuimen perustaneeseen sopimukseen, perussääntöön tai päätökseen sisältyvät mahdolliset velvoitteet;

(b) rikosten suhteellinen vakavuus ja teko-
paikka;

(c) pyyntöjen päiväys;

(d) pyynnön kohteena olevan henkilön kan-

prevent the institution or continuation of surrender proceedings if the request and supporting documents are received subsequently.

Article 13

Additional information

(1) If the information communicated by the Requesting Party is found to be insufficient to allow the Requested Party to make a decision under this Agreement, that Party shall request the necessary supplementary information and may fix a timelimit for its receipt.

(2) If the person whose surrender is sought is under arrest, and the additional information furnished is not sufficient in accordance with this Agreement or is not received within the time specified, the person may be discharged. Such discharge shall not preclude the Requesting Party from making a fresh request for the surrender of the person in respect of the same offence.

Article 14

Concurrent requests

(1) If the surrender of a person is requested concurrently by one of the Parties and a State with whom Finland or the Hong Kong Special Administrative Region, whichever is being requested, has agreements or arrangements for the surrender of fugitive offenders, or an international tribunal established in accordance with multilateral international convention that applies to the Requested Party or as a result of a decision of an international organization binding on the Requested Party, the Requested Party shall make its decision having regard to all the circumstances including:

(a) (i) the provisions in this regard in any such agreements or arrangements; or, as the case may be,

(ii) any obligations under the relevant convention or statute or decision establishing the international tribunal;

(b) the relative seriousness and place of the commission of the offences;

(c) the respective dates of the requests;

(d) the nationality and ordinary place of

salaisuus ja asuinpaikka; ja

(e) mahdollisuus edelleen luovuttamiseen.

(2) Mikäli henkilö luovutetaan jonkun toisen kuin pyynnön esittäneen sopimuspuolen tuomiovallan alle, pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli ilmoittaa toiselle sopimuspuolelle ratkaisustaan perusteluineen.

15 artikla

Oikeusapu ja kustannukset

(1) Pynnön vastaanottaneen sopimuspuolen tulee huolehtia alueellaan tapahtuvassa luovutusmenettelyssä kaiken tarpeellisen oikeudellisen neuvonnan ja avustamisen järjestämisestä henkilölle, jonka luovuttamista on pyydetty.

(2) Artiklan 15(3) määräys huomioon ottaen, pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli vastaa alueellaan kaikista luovuttamiseen liittyvistä kustannuksista ja vastaa pyynnön kohteena olevan henkilön säilössä pitämisestä aiheutuneista kustannuksista siihen saakka, kunnes hänet on luovutettu. Pynnön esittänyt sopimuspuoli vastaa kaikista sen jälkeisistä kustannuksista, mukaan lukien hänen kuljukseensa liittyvät kustannukset.

(3) Mikäli ilmenee, että luovutuspyynnöstä saattaa seurata poikkeuksellisia kustannuksia, sopimuspuolten tulee neuvotella kustannusten maksamisesta.

16 artikla

Luovuttamista koskevat järjestelyt

(1) Pynnön vastaanottanut sopimuspuoli toimittaa luovutus päätöksen pyynnön esittäneelle sopimuspuolelle välittömästi sen jälkeen kun päätös on tehty. Kieltäytyminen täyttämästä pyyntöä joko kokonaan tai osittain tulee perustella.

(2) Kun henkilö luovutetaan, pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen viranomaiset toimittavat hänet alueellaan sellaiseen soveliaaseen lähtöpaikkaan, jonka pyynnön esittänyt sopimuspuoli osoittaa.

(3) Ottaen huomioon 16(4) artiklan määräykset, pyynnön esittänyt sopimuspuoli siirtää

residence of the person sought; and

(e) the possibility of subsequent surrender to another jurisdiction.

(2) In the event of surrender of the person to another jurisdiction, the Requested Party shall notify the other Party of its decision with reasons.

Article 15

Representations and costs

(1) The Requested Party shall make all necessary arrangements for legal representation and assistance in any proceedings in its jurisdiction arising out of a request for surrender.

(2) Subject to Article 15(3), the Requested Party shall meet the costs of any proceedings arising from the request in its jurisdiction and shall bear any expenses associated with the arrest and detention of the person whose surrender is sought until that person is surrendered. The Requesting Party shall bear all subsequent expenses including the costs of conveying the person from the jurisdiction of the Requested Party.

(3) If it becomes apparent that exceptional expenses may be incurred as a result of a request for surrender the Parties shall consult with a view to deciding how these expenses will be met.

Article 16

Arrangements for surrender

(1) The Requested Party shall, as soon as a decision on the request for surrender has been made, communicate that decision to the Requesting Party. Reasons shall be given for any complete or partial refusal of the request.

(2) When a person is to be surrendered, that person shall be sent by the authorities of the Requested Party to such convenient place of departure within that Party's jurisdiction as the Requesting Party shall indicate.

(3) Subject to Article 16(4), the Requesting Party shall remove the person within the pe-

henkilön pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen asettamassa määräajassa ja mikäli häntä ei ole siirretty kyseisessä ajassa, pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli voi kieltäytyä luovuttamasta häntä samasta rikoksesta.

(4) Mikäli ylivoimaisen esteen vuoksi sopimuspuoli ei voi luovuttaa tai hakea luovutettavaa henkilöä, sopimuspuoli ilmoittaa tästä toiselle sopimuspuolelle. Siinä tapauksessa sopimuspuolet sopivat uudesta luovutuspäivämäärästä 16(3) artiklan ehtoja soveltaen.

17 artikla

Omaisuuksien luovuttaminen

(1) Kun luovutuspyyntöön on suostuttu pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen tulee pyynnöstä, lainsäädäntönsä niin salliessa, luovuttaa pyynnön esittäneelle sopimuspuolelle kaikki esineet, mukaan lukien rahasummat:

(a) jotka voivat olla todisteena rikoksesta; tai

(b) jotka pyynnön kohteena oleva henkilö on saanut rikoksella haltuunsa ja jotka ovat hänen hallussaan tai löydetään myöhemmin.

(2) Pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli voi tilapäisesti pitää hallussaan 17(1) artiklassa mainitun omaisuuden, mikäli se on oikeudenkäynnin kohteena tai sitä tarvitaan oikeudenkäynnissä sen alueella tai kyseinen sopimuspuoli voi tilapäisesti luovuttaa omaisuuden ehdolla, että se palautetaan ilman kustannuksia.

(3) Pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön tai kolmannen osapuolen oikeuksien turvaamisen niin vaatiessa ja pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen pyytäessä omaisuus on palautettava sille ilman kustannuksia mahdollisimman pikaisesti oikeudenkäynnin päättymisen jälkeen.

(4) Pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön niin salliessa ja pyynnön esittäneen sopimuspuolen pyytäessä omaisuus on luovutettava sille siitä huolimatta, ettei henkilöä voida luovuttaa kuolemantapauksen, katoamisen tai karkaamisen johdosta.

riod specified by the Requested Party and if the person is not removed within that period the Requested Party may refuse to surrender that person for the same offence.

(4) If circumstances beyond its control prevent a Party from surrendering or taking over the person to be surrendered, it shall notify the other Party. In that case, the two Parties shall agree a new date for surrender and the provisions of Article 16(3) shall apply.

Article 17

Surrender of property

(1) When a request for surrender is granted, the Requested Party shall, so far as its law allows, hand over, upon request, to the Requesting Party all articles, including sums of money:

(a) which may serve as proof of the offence; or

(b) which have been acquired by the person sought as a result of the offence and are in that person's possession or discovered subsequently.

(2) The Requested Party may temporarily retain any property mentioned in Article 17(1) if it is subject of, or is required for, proceedings in that jurisdiction, or it may temporarily surrender it on condition that it be returned free of charge.

(3) Where the law of the Requested Party or the protection of the rights of third parties so require and the Requested Party so requests, the articles shall be returned to the Requested Party without charge as soon as practicable after the end of the proceedings.

(4) If permitted by the law of the Requested Party and the Requesting Party so requests, the articles shall be surrendered to that Party even though the person cannot be surrendered owing to death, disappearance or escape.

18 artikla

Erityissääntö

(1) Pyynnön esittänyt sopimuspuoli ei saa asettaa syytteeseen, tuomita tai vangita luovutettua henkilöä tai muulla tavalla rajoittaa hänen henkilökohtaista vapauttaan muusta ennen hänen luovuttamistaan tehdystä rikoksesta kuin.

(a) rikoksesta, josta hänet luovutetaan, tai josta hänet on luovutettu;

(b) vastaavasta tai lievemmästä rikoksesta, joka ilmenee niistä tosiseikoista, joiden perusteella hänet oli luovutettu, mikäli rikos on sellainen, josta hänet olisi voitu luovuttaa tämän sopimuksen nojalla; tai

(c) pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön niin salliessa, mistä tahansa muusta rikoksesta, josta voidaan tämän sopimuksen nojalla luovuttaa ja jonka suhteen pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli antaa suostumuksensa,

ellei henkilöllä ole ensin ollut tilaisuutta poistua luovuttamista pyytäneen valtion alueelta ja ellei hän ole poistunut sieltä 45 päivän kuluessa sen jälkeen kun estettä ei enää ollut tai hän on sinne vapaaehtoisesti palannut sieltä poistuttuaan.

(2) Sopimuspuoli, jonka suostumusta pyydetään 18(1)(c) artiklan nojalla, voi vaatia minkä tahansa artiklassa 9 mainitun asiakirjan, selostuksen tai ilmoituksen esittämistä.

19 artikla

Edelleen luovutus

(1) Pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli on luovuttanut henkilön pyynnön esittäneelle sopimuspuolelle, henkilöä ei saa luovuttaa tai siirtää edelleen pyynnön esittäneen sopimuspuolen alueen ulkopuolelle rikoksesta, joka on tehty ennen hänen luovuttamistaan, ellei:

(a) henkilöllä ole ollut tilaisuutta poistua Suomesta tai vastaavasti Hongkongin erityishallintoalueelta eikä hän ole näin tehnyt 45 päivän kuluessa sen jälkeen kun estettä ei enää ollut tai hän on sinne vapaaehtoisesti palannut sieltä poistuttuaan; tai

(b) pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli

Article 18

Rule of specialty

(1) A person who has been surrendered shall not be proceeded against, sentenced, detained or subjected to any other restriction of personal liberty by the Requesting Party for any offence committed prior to the surrender other than:

(a) the offence or offences in respect of which the surrender was ordered;

(b) an equivalent or lesser offence, disclosed by the facts in respect of which the surrender was ordered, if the offence is one for which the person could have been surrendered under this Agreement; or

(c) where permitted by the law of the Requested Party, any other offence being an offence for which surrender may be ordered under this Agreement in respect of which the Requested Party consents to the person being dealt with

unless the person has first had an opportunity to leave the jurisdiction of the Party to which he or she has been surrendered and has not done so within 45 days of having been free to do so or has voluntarily returned after having left.

(2) A Party whose consent is requested under Article 18(1)(c) may require the submission of any document or statement referred to in Article 9.

Article 19

Resurrender

(1) Where a person has been surrendered to the Requesting Party by the Requested Party, that person is not liable to be surrendered or transferred beyond the jurisdiction of the Requesting Party for an offence committed before the person's surrender unless:

(a) the person has first had an opportunity to leave Finland or the Hong Kong Special Administrative Region, as the case may be, and has not done so within 45 days of having been free to do so or has voluntarily returned after having left; or

(b) the Requested Party consents to that

suostuu edelleen luovuttamiseen.

(2) Sopimuspuoli, jonka suostumusta pyydetään 19(1)(b) artiklan nojalla voi vaatia minkä tahansa artiklassa 9 mainitun asiakirjan, selostuksen tai ilmoituksen esittämistä.

20 artikla

Suostumukseen perustuva luovuttaminen

(1) Mikäli henkilö suostuu luovuttamiseen pyynnön esittäneelle sopimuspuolelle, pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli voi lainsäädäntönsä mukaisesti luovuttaa henkilön mahdollisimman pikaisesti ilman asian enempää käsittelyä.

(2) Artiklan 18 ja 19 ehtoja sovelletaan tämän artiklan mukaisesti luovutettuun henkilöön siinä määrin kuin pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädäntö edellyttää.

21 artikla

Kauttakulku

(1) Sopimuspuoli voi suostua kauttakulkuun alueensa kautta lainsäädäntönsä niin salliessa kirjallisen pyynnön perusteella.

(2) Sopimuspuoli, jonka alueen kautta kauttakulku tapahtuu, voi pyytää artiklassa 9(2)(b) mainittujen tietojen esittämistä.

22 artikla

Voimaantulo, voimassaolon keskeyttäminen ja päättymisen

(1) Tämä sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua siitä päivästä, jona sopimuspuolet ovat kirjallisesti ilmoittaneet toisilleen, että ne ovat omalta osaltaan täyttäneet sopimuksen voimaantulon edellyttämät vaatimukset.

(2) Tätä sopimusta sovelletaan sekä ennen sen voimaantuloa että voimaantulon jälkeen tehtyihin rikoksiin.

(3) Kumpikin sopimuspuoli voi milloin tahansa keskeyttää tämän sopimuksen soveltamisen tai saattaa sen soveltamisen päättämään toimittamalla ilmoituksen toiselle sopimuspuolelle 9(1) artiklassa mainittujen viranomaisten välityksellä. Sopimuksen sovel-

surrender.

(2) A Party whose consent is requested under Article 19(1)(b) may require the submission of any document or statement referred to in Article 9.

Article 20

Surrender by consent

(1) If the person sought consents to surrender to the Requesting Party, the requested Party may, in accordance with its law, surrender the person as expeditiously as possible without further proceedings.

(2) To the extent required under the law of the Requested Party, the provisions of Articles 18 and 19 shall apply to a person surrendered pursuant to this Article.

Article 21

Transit

(1) To the extent permitted by its law, transit through the jurisdiction of a Party may be granted on a request in writing.

(2) The Party through whose jurisdiction transit will occur may request the information referred to in Article 9(2)(b).

Article 22

Entry into force, suspension and termination

(1) This Agreement shall enter into force 30 days after the date on which the Parties have notified each other in writing that their respective requirements for the entry into force of the Agreement have been complied with.

(2) This Agreement shall apply to offences committed before as well as after it enters into force.

(3) Each of the Parties may suspend or terminate this Agreement at any time by giving notice to the other through the authorities specified under Article 9(1). Suspension shall take effect on receipt of the relevant notice. In the case of termination this Agreement

taminen keskeytyy, kun toinen sopimus-puoli vastaanottaa asiaankuuluvan ilmoituksen. Sopimus lakkaa olemasta voimassa kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun toisen sopimuspuoli vastaanottaa sopimuksen soveltamisen päättymistä koskevan ilmoituksen.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, hallitustensa asianmukaisesti siihen valtuuttamina, ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Hongkongissa 20 päivänä toukokuuta 2005 kahtena kiinan-, englannin- ja suomenkielisenä kappaleena tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset. Mikäli tekstien välillä on eroavaisuuksia, sovelletaan englanninkielistä tekstiä.

SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN PUOLESTA

KIINAN KANSANTASAVALLAN HONGKONGIN ERITYISHALLINTO-ALUEEN HALLITUKSEN PUOLESTA

shall cease to have effect six months after the receipt of notice to terminate.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised by their respective governments, have signed this Agreement.

Done in duplicate at Hong Kong this twentieth day of May, Two thousand and five in the Chinese, English and Finnish languages, each text being equally authentic. In case of divergence between the texts, the English text shall prevail.

FOR THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF FINLAND

FOR THE GOVERNMENT OF THE HONG KONG SPECIAL ADMINISTRATIVE REGION OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA